

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

N

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

Myrmedes nomē viri propriū de quo Lice. in acad.
Et etiā inter deos myrmedes minorū opusculo-
rū fabricator fuisse videat. Suidas. *μυρμηδων*

Myrtilus ppriū nomen viri. Sic em vocatus fuit Can-
daules pater qui myrtilus dictus fuit. Sic *Myrtilus*
peloponēsi oppidum fuit.

Myrobichis quasi vnguento stillātes *μυροβιχις* greci
vnguentū vocant *μυροβιχις* proluo et irrigo. Plau. in
Bul. *Myrobicharius* pro vnguentorū cōfectioib⁹
accipit ad capillos irrosātes. Sic em *Bul* manulearij
aut *myrobicharij*.

Myrobaptarij dicunt tinctores murrei coloris.

Myr myos nomē fuit celatoz: qui claruit argēto celā-
do. *Myr*. Quis labori p̄biale docti myos: an ne my-

Myria regio belleponti a myria dicta qui
et bacca illuc migraverūt que subdita fuit *Telepho*.
Est et alia myria post macedoniā que affinita adriatici
vīs ad ponticū extendit mare. Pro. Duplex myria
facit maiorē et minorē et vtrāq; extra bithiniā in asia
posuit nō p̄cul ab ida *Myros* aliū r̄baces: aliū lydos
fuisse dixerūt. Et qm̄ lydi sagi acetosus q̄ m̄ta nascit
in olympo myria vocare ab eo *Myros* dictos pu-
tarūt qd̄ sermo fuit ex lydo p̄b̄ygiōs p̄mixtus.

Mysteria a grecis dicunt q̄ latini sacra arcana seclusa
vocāt q̄ nisi sacerdoti scire nefas est. Tñ occatus est
poeta q̄ ausus fuit ea patefacere. Dicta mysteria: vt
lib. ii. p̄p̄a. eua. testat. Eusebius a *μυστηριον* qd̄ latine
secl⁹ ē. Dinc nō sine mysterio fieri dicim⁹ qd̄ occul-
ta aliq̄ sacro rōne p̄ficiuntur. Tñ myte dicti sacer-
dotes: vt apd̄ *Ausonij* Senecā et *Papinij*. et *Sym-*
miltes sacerdotes eisdē sacris initiati. Quā dincōe
Apul. Sidonij *Idero*. vniūt. In mysterijs autē tra-
debant multa arcana q̄ vulgus annūciāda nō sunt
cū auctore Tertuliano oibus mysterijs silentij fides
debeat. Scribit *Euseb.* in p̄paratione euāgelica: In sa-
cris *Isidus* et *seraphidis* fuisse simulacriū qd̄ digito
labijs impresso admonere videt⁹ silentij fieret.

Mysteria a myros qd̄ latine seclusus ē vt dionysio accidit
vel myente attico illo qui venerando perit vel quasi
myrbaria quasi fabula quedāz sint. *Myr* *Dardanus*
quidā deoz fabulas in mysteria deduxit.

Myrticus a um: pprie qd̄ in arcanis deoz sacris fie-
bat qualia erāt bacchi oigia que noctu clā a solis mu-
licibus celebrabant. *Virg.* Et myrtica vānus iacchi.
Ipsa sacroz significatio occulta vt ait *Strabo*. myrtica
dicit. A nostris tñ myrtica dicit figuratum.

Myrtos latine fabula. Tñ myrticus fabularis seu fa-
bulosus. *Myrtologia* sermo seu rōcinatio fabularū

Myra apud grecos pprie pituita et naribus fluens que
et *Buccus* dicit. Tñ de *myron* mucosus appella-
tur. Hoc est naris mucosoidas habens. *Myre-*
tis vero naris appellatur. Ex hoc *Myra* et *myros*.
prominens pars lucernę vocatur ex qua profertur
ellychnij quasi ex naribus mucosus. Dinc greci quo-
tiens volūt ellychnij p̄duci: vt luceat clarius *πρὸς*
μυρῆς *τοῦ* *λυχνίου* dicit: nostri dō *Emūgere lu-*
cernam *Amyros* sit dimyros q̄ est lucerna duo elly-
chnia habens. *Trimyros* tria. *Polimyros* multa.
Myr. Totq; gerā myros vna lucerna vocat.

Manduces erant laruato capite humano maxillas va-
sta magnitudine pariter vastis armatis dentibus ha-
bentes qui suo tanti oris biatu dentitq; crepitu sese
in vtrāq; partē vie dum flecerent ridentem turbam
vertebant in fugam.

Matula: *Barella*: et *Barellio* vas ad deponendum
ventris onus.

Malacis mollē reddo. *Malacolos* mollis. Tñde ma-
lacia maris tranquillitas. Dinc malacus ca cū p̄mol-
liet delicato. Plau. in *Bac.* *Proloxica* malacum ca

pam pallium.

Materiarus faber qui ligna parare et subministrare
operi faciendo debet.

Malobathron: latine folium vnum inter odoramenta.
Diosco. *Malobathron* est herba que nascit in india
et habet folia que extenduntur super faciem aque et
nō habet radicē: et est boni odoris.

Manna alio noie dicitur *Rosmarinus*.

Mellisophilos herba quā *Boracū* vulgus vocat.

Melilori flos plāte coloris paleę i q̄ est lunaris figura.

Melina: vt auctor est festus genus tibi acutissimi so-
ni. Est et genus vestis apud Plau. in epi. a colore qui
medius est inter album et fuscum. Vel a mēlo insula
vnde afferebat. *Bul. pol.* *Cādicantia* in p̄mis habe-
bat vestimenta peregre venientes vel p̄p̄a vel meli-
na vel glaucina.

Mendicula vestis a mendico siue a mendice qui magis
stratus nomen est: vt inquit festus.

Manipula genere neu. *Spartij*. in *Madr.* Ipse inter ma-
nipula virā militarem magistrans.

Miserico dia a misero et corde cōpositū nomen est.

Minerva appellauerunt et filiam *Iouis* ac virginē pu-
tarūt. Nam et incorruptibilē aiunt esse naturā et exte-
riū loca vniuersi obtinere contendūt. *Tritonia* dō
appellatam qm̄ ter in anni spacio vere estate byeme
cōmutatur. *Glaucopis*. i. glauculā vocari contendūt
non quia vt nonnulli greci putarunt glaucos habeat
oculos quod nomen ipsuz denotare videtur: sed qm̄
ser vilum animalibus p̄bebat.

Mamona bebiaice vel syriace latine diuitie interpretā-
tur: qz punice mamoni lucrū dicitur. *Mamona* ergo
iniquitatis iste diuitie vocant etiā cum iusticia acqui-
te et que iure parentū succedūt: qz cum labore acqui-
runt et cū magna sollicitudine custodiunt et sine inq̄-
tate aut vix aut raro haberi possunt.

Margus fluuius asie minoris qui p̄ massagetar accer-
bitas in orum amnem defertur.

Mars: *Tres* grece appellat qd̄ regnis auxilium pugna
oppellis afferre significat.

Metrodorus chiuz: sempiternum esse vniuersum ait.

Myr si factū esset: esset a nō ente. Infinitū etiā quoniam
sempiternū cū nō habeat principij vnde incipiat: nec
exitū quo terminetur: immobile quoq; asserit: quoniam
moueri non possit qd̄ non transeat. Trāfire autē ne-
cesse est: aut in plenū aut in vacuū: in quoz alterū trā-
situs fieri nō p̄t. Ex eberg aut fieri nubes densatiōe
inde aqua que ad solē decurrēs extinguit ipsum: qui
rarefactus rursum accendit: solem siccitate constipa-
tum ex aqua iplendida stellā efficere. Dicit etiā diem
ac noctē inde fieri: qz sol extinguat atq; accendat. *Ere-*
clypsim quoq; extinctione fieri.

Menoles dictus est *Dionysius* qd̄ latine totū furentē
significat: cui bacche oigia celebrant et crudas carnes
comedentes sacro furore intantur euan: euan. con-
clamentes: que vox aspirata fm̄ exquisitā bebezozuz
linguam feminei sexus serpentem significat.

Littera si p̄cipa

lis fuerit syllabę aliqñ sumit ante se
g. vt *Marus* gnarus. Tñ ignarus
nauis gnauus: vñ ignauus: et sba-
buerit post se c. sepe c in g mutat: vt
quadringēti. p̄ quadringēti: quingē-
ti. p̄ quingenti. Sed in quibus nō
fuerit seruaf c. vt ducenti.

N Ante A

Nabathea regio est ab arabia incipiens: eāq; intra se cō-
tineas que vīs ad mare rubrū ex latere dextro: p̄ficā

et sinistro: indicūq; ex supiori parte. p̄tendit: nomen habet a nabath: b̄smaclis p̄mogenito. Quic metro: polis est perra. Hinc Nabatheus a um: pe. p̄ducta. Juvenalis. Et quos deposuit nabatheo belua saltu. Est et Nabatha ciuitas.

Nabulum diminutiū a nabulū instrumentū muscū qđ et Naulū: a quo naulū. Quid. Dicit etā duplici ge: nialia nablia palma. Tertere: puenit dulcib; illa mo dis. Suidas Nabla organi species est alibi. D̄salte riū organū est muscū qđ nabla etā vocatur.

Neg fullores: q; a veteribus grecis oia fere opera ex la na neg dicebantur.

Neg cum dip̄thongo. Vide in dictione Ne.

Negera nomē mulieris. pp̄uū quo significat semp recēs Neus corporis insignē seu genitiua macula. Unde Neosus qui neutis plenus est.

Nenia e. Vide in dictione Nenia.

Naiades nymphę fluminū et fōtiū. Otto Ioh̄ p̄uo suo. Nais fluuius q̄ ex tauro monte nascēs in pōtū mergit. Nam cōiunctio causalis quā frequēter usurpāt aucto res et p̄mū tñ locū fortē. Nāq; p̄o scōm vel alium accipit etā. p̄ Ideo. Terē. Nam in plogis scriben dis opa abutitur. Aliqñ. p̄ Autē. Cice. in Sal. Nā q; in vro: atq; filiā meā tam petulāter inuectus es.

Nanciscor eris: natus a nancio is fit h̄m. P̄iscianum: et significat acquirō. Terē in p̄ho. Non triumpho ex nup̄is tuis si n̄ nanciscor mali. Salu. Adm̄ines adolēcentes sum̄mā potestātē nacti. Cice. apio. pul. Pluribus verbis ad te scribam cuz plus ocū nactus ero: Et nācici significat iuenire. Lact. li. vi. Si ducē nacti fuerit q̄ diligit ad meliora titubāt. Hinc renā cisco: qđ a veteribus positū est. p̄ rep̄ghendo.

Nape: sylvarum seu collum et florum deg sicuti drya des arborum. Virgilius. Faciles venerare napeas. Napei populi in lesbo. Et Apollo napeus sub vbe napa: napeati populi in ethiopia. Napeite populi in scythia quoz caput vicus napis q̄ et nape noiant.

Napus genus rape quē longior Col. libro. ij. Napus deueram terram amat et siccam. Quius diminutiū est napunculus.

Napine vbi seminantur napi. Col. lib. r̄ij. Naping itez rape siccanis locis per hos dies sunt.

Narphēba a latine naphēba dicit: piscis genus vt est apud Danielem prophetam.

Nanus teste Hel. lib. r̄vij. grecum vocabulum est quo vocauerunt breui corpore hominē paululū supra ter ram extantē: quem latine Domilionē dicimus. Nec de hominibus tantū: sed de alijs quoq; rebus dicit. Unde etiā mala nana q̄ alio noie Delimela vocant.

Nanum vas breue et latum: quod vulgo Situlā barba tum appellant.

Nar fluuius qui per urbem narniam effluens Tyberi iuniscitur. Est et aliud hoc nomine qui a danubio vi detur deriuari. Virgil. Sulphurea nar albus aqua Stra. Hunc naronem vocat.

Narane fluuius dalmatig ab Epidaurō nō distans am plius centum milibus passuum.

Narbasis vrbis estuaria in Hispania.

Narbonensis Gallia a Narbone ciuitate dicta est: hec olim braccata gallia dicebatur. Scribit Strabo lib. iij. narbonē fuisse amplissimū ei⁹ regionis emporiū.

Narcissus lilii gen⁹ radice carnosā atq; odora flore pur pureo: folia in radice habens ad similitudinem folio rum arū dinis: sed aliquanto crassiora. Dicitur a p̄o: x̄i narce. vt Plinius inquit quod stuporem latine si gnificat. Nam odor eius caput aggrauat. Eius duo sunt genera. Unum purpureo flore: alterum herba ceo. Narcisci vero pueri monumentū in ora boetig per quod transcentes silebant. Unde taciturnum vo

cabant. Fertur narcissus per silus fuisse Cep̄bi am nis et lyriopes nymphę qui cum pulchritudine p̄e staret a multis nymphis amatus est: et cum nimio de siderio potiundę nymphę contabulisset: mutatus est in florem sui nominis. Est et narcissus nomen fluuij et nomen liberi potentissimi claudij.

Narcotica medici neoterici appellant medicamenta quibus stupor conciliatur: ac corporis aduersus sensus doloris et cruciatum.

Narcissites pe. correpta gēma appellata est que narcis si colorem habet.

Nardus feminini generis et nardum neutri fruter gra ui et crassa radice: sed breui ac nigra aspero sapore: fo lio paruo densoq; Tibul. Illius puro ditilient tem poza nardo.

Nardinū pe. p̄o. vnguentum ex nardo factum: qđ alio noie dicitur solitum: vt ait Plinius.

Nartheciū diminutiū est: greci Nartheca vocant fe rulam assurgētē in altitudinē: humilē vero et depres sam narthecion dicit. Cū autē semē ferule morbis qui busdā auxiliari dicāt: medici narthecion. p̄ repositor io medicam̄toz usurparūt etiā si fuerit ex alia matē ria factū: vel quid genus ligni accōmodo datū est ad ser uanda medicamenta. Cice. de si. bono. Nam doloris medicamenta illa epicurea tanq; de narthecio p̄o mant. Hinc narthecephoz: quasi feruligeni dicitur. Bacchi ministri.

Nares prop̄ie nari latiores partes in quibus sunt spi racula a naricate: vt inquit Dona. que nos odorata doceant presto et prope esse quod adhuc oculi non vident. Siue vt alij volunt q; per eas odor vel spiritus nare nō desinat. Virg. li. iij. B. Collectq; p̄mēs voluit sub naribus ignes. Quid. vus est singulari p̄ naso. Pandaq; naris erat. De pres nari. nares imus natus dicit solent. Sue. de Aug. Deditores aures narium a sumo eminentiorē: ab imo deductiorē.

Narnia vmbig ciuitas p̄ quā nar labit: a quo et nomen accepit Lili. li. r. A nare flumine narnia appellata.

Narica genus piscis minuti: a nādo: vt qđā existimāt.

Narcum quod et nariq; et narce dicit oppidū locorum verustissimū fuit: vnde Biag fuit: et nariq; populi: de quibus Virg. Dic et nariq; posuerunt magna loca. Hinc dicta est p̄ naricia. Similiter naricia insula in mari egeo vel ionio que fuit Alissia.

Narsturti et narsturti: vt Pl. docet: nomen accepit a nariū torsione. Hinc factū est puerbiū ad excitandū torporē. Ede narsturti: quasi dicerem: Ergiscere. Est autē herba hōstēsis: p̄dest cōtra suspicia et tussim Greci Cardamon appellant. Stra. lib. xv. de p̄sorum victu loquēs sic refert. Quotidianus eoz cibis post exercitiū est panis durissimus et cardamū: et salis gra num et carnes asse siue elix potus est aqua.

Narro as dico: recito: a quo narratio que est rerum ge starum aut perinde vt gestarū expositio. Quius cō posta sūt Denarro: Enarro: qđ est extra et large nar ro et pp̄ie vt Diom. inq̄t. Enarratio est obscurorum sensū q̄stionū ve explanatio: vel exāctio p̄ quā vniū cuiusq; rei qualitatem poetis glossulis exolumus. Lact. lib. vj. Quis sacramentū dei scīs tam signifi canter enarrare legē dei potuisset q̄ illam hō longe a veritatis noticia remot⁹ exp̄p̄sset. Denarro primo et ante alia narō. Terē. in Eu. Oportuit rē p̄narrasse me. Obnarro puerto: declaroq; significat.

Narratiuncula parua narratio. Quint. Narratiuncu las a poetis celebratas noticie causa non eloquentig tractandas p̄o.

Nassa genus vasis piscatorij quo cum intrauerit piscis eire nō potest. Plautus. Nunq; est ista nassa hodie escam petam.

Nasica penul. p̄ Scipio dictus est. Qui. Nasica exce

plur templi non extitit auctor Augustus nunc est ante merellus erat.

Nasus dicitur ea pars capitis que est supercilioꝝ cōfinio oriens et quasi equali porrecta iugo utranq; aciem simul et discernit et munit. Duo autē eius spiramina geminūq; hiatus quos veluti quidā paries per mediu ducunt inter se nares vocantur. Aliquādo nasus ponitur pro acrimonia et dicacitate. Unde habere nasum cū dicimus: qui venusta quadā et subdola irrisione aliū deridet. Apul. in meta. Contorta et vituperanti nare discessit. Plin. Primum Lucilius cōdidit stili nasum. i. scripsit satyrā que acerbiteret quandā et acrimoniā stili habet in vitiis insectandis Marti. Non cuiq; datū est habere nasum. i. acrimoniā ad deridendū et dicacitatē. Hinc nasuti dicuntur dicaces reprehēsores et derisores. Idē Nasutus si quis licet sis deniq; nasus. Idē formauit cōparatiuū. Nili nasutus. Apul. Nasutula mulier ac dicacula. Nasus em sagacē sapientiā representat sumpta metaphorā ab animalibꝫ. Canes enim et vulvures olfactu inquirūt. Sapiēs igit et cautus est qui odoratu abstrusa q̄q; intelligit. Horat. Ser. Uplericq; solent naso suspēdis adunco. Ignoro vt me libertino patre natū. A nasus fit verbum denaso as.

Nasiterna vas aquarū anasit ac paries. Gal. lib. j. de re rus. Et ex gre abena vices nasiterna faceret.

Nasamones pe. pro. sunt ppli libe nauū syrtibꝫ inuolutarū spoliatores. Luca. Hoc tam segne solū raras en exeret herbas. Quas nasamon gēs dira legit que proxima ponto. Mudas rura tenet quē mō di barbara dānis Syrtis alit: nā litoreis popularor arenis imminet et nullo potest tangere carina nouit opes: Sic cū toto cōmercia mūdo naufragis nasamōes hnt. Sui. παρταμωρ εἶναι παρταμωρ εἶναι παρταμωρ καὶ παρταμωρ οὐκ μακρυόρ.

Nasco: eris. natus: notē significatiōis. Gal. L. Carilina nobili genere natus fuit: magna vi animi et corpositus. Et dicimus natus sum laudē et ad laudē. L. ice. pro Ser. Qui se patrie qui ciuibꝫ suis: qui laudi: qui gloriā: nō somno: nō cōiuijs: nō delectationi natos arbitrant. Idē ibi. Nam quid ageret vir ad dignitatem et gloriā natus. Mūs cōposita sunt Annascor cōnascor: unde Cognatus a. um. Leo pap. Epyphanie nobis dilectissimi veneranda festiuitas dat per se uerantiam gaudior: vt inter cognatarū solennitatū vicina sacramenta exultationis vigor et feruor fidei nō tepesceret. Enascor: extra nasco. Iusti. lib. j. Die per somnū vider ex naturalibus filie quā vnica habebat vitā enata: cur palmite oisus alia obumbrabat. Denascor: decreasco/deficio/morior. Cal. Demina. lib. ii. enualit. Que nata sunt ea omnia denasci aiunt. Annascor intus nasco. L. lib. j. offi. Et illud odiosū q̄ in hac elatide et magnitudine animi facillime pertinacia et nimia cupiditas pncipatus innascur. Internasco: in medio nasco. Col. lib. v. Me aut pā pinarius palmes internat. Obnasco: circūnasco. Renasco: rursus nasco. Lact. lib. vii. Itaq; renasce eas putauerūt. Pronasco: ortum habeo. Teren in Phor. Ait illā ciuē attica bonā bonis prognatā.

Natus a. um. participiū. Teren. in heau. Annos sexaginta natus es aut plus eo: vt coniūctio. Natus nati nomen. p filio: sicut et nata e. pro filia. Virg. Mare meq; vires: mea magna potentia solus. Nator apelatio inquit. Dōdestinus ad nepotes extendit. Ad dicimus q̄q; g. et dicimus Snatus gnata: que semp sunt substantiua. Natus us. non legi nisi in ablatiuo tantū. L. in Lago. Q̄ est colere cepi: nō admodū grandē natu sed tū iam etate prouectū.

Natio genus hominū inquit. Festus qui nō aliū de venerat sed ibi nati sunt. Et natio pncipalis est in qua

possunt esse multe gentes. Ideo plus in se cōtinet q̄ gens. In pecoribus quoq; bonus prouentus figure bonę natio dicit.

Natalis generis masculi. Natale neutri: et hoc nataliciū sumitur pro die quo quis natus est. In quo etiā significato capitur hic et hęc natalis et hoc natale. Similiter natalitiū a. um. in quibus additur dies. Terē. in phor. Porro autē alio vbi erit puero natalis dies. Leo pap. Natalem igitur diē domini celebramus. Substantiū. Virg. Deus est natalis iola. Pl. Dum natales suos celebraret. Dicitur et natalis de rebus inanimatis pro nascens. Idē lib. xrvii. Similis est huic quiddā arabicus: minor tā. Similitē et nascens ceteris palloꝝ gentis: et in auro nō nisi excellētissimo natalis. Natales plurali tū nūero significanc conditionē sanguinis aut familie: vt generosē natales: natales obscuro. Cor. tacitus. Ademat Cor. nelius fuscus vigenis etate claris natalibus. Pl. in epistola ad Vellium. pignobilitate posuit et sordibus generis. Nonnūq; cādidatus aut natales comperitioris: aut annos: aut etiā mores arguebat. In uena. etiā pro celebritate diei natalis sumpit. Pal. mam inter dominas virtus natalibus equat: id ē nō altera victoria exultat q̄ dies natales celebratur. Et natales pro annis accipiunt. Sappho. Ser mibi natales ierant. Tot em dies celebrant natales quos aguntur anni.

Natiuus a. um. in quod aliquid nascitur. Pl. lib. xxi. Sunt et mōres natiui salis. Et natiuus qui natus est passiuē significatiōis. Bel. Propterea obliteratis et abolitis natiue pietas. Natiuus color dicitur naturalis qui nulla arte: sed natura producitur: modo in albedine tendens: modo in nigredine non tū perfectus: vt albus vel niger. Natiuus color albus leucopus dicitur vils atq; vulgaris: nomē trahēs a grecis apud quos λευκός dicitur albus. Natiui color niger leucopus cōtrarius pprie pullus vocatur.

Natiuitas: idem quod ortus: quod nomen vsurpatur ab ecclesiasticis.

Natalitiū a. um. et nataliciū. Vide in dictiōe natiui. Natura dicta est ab eo q̄ nasci aliquid faciat. Hęc quiddā deū esse dixerūt a quo oīa sūt creata. Seneca. lib. iiii. de veneti. Natura hoc mibi prestat: nō intelligis te cū hoc dicit mutare nomē deo? Quid em aliud ē natura q̄ deus et diuina ratio: toti mūdo et partibus eius inserta. Pl. Abiq; naturā parentē rerū opificē q̄ appellat. Donit interdū pro vi. Ande arborū atq; herbarū naturas dicimus. Interdū p amore. Virg. Nūc age naturas apibus quas iuppiter ipse addidit expediā. Interdū pro genitalibꝫ tam virilibꝫ q̄ femineis: que a grecis dicitur physis. Hiero. de circūcisōe. Videamus que causa est: vt eam partem corporis secretior et occultior est que a grecis physis: a nostris dicitur natura ad circūcidendū dñs elegerit. Pl. Si quadrupes segū nō admittat: vitica naturā fricandā monstrauit. Dicta natura q̄ in eo membro nascendi vis sit. Et natura est que vniciūq; rei formā dat specifica differentia: diffiniturq; a phis. Natura est motus principii p m se et nō per accidēs: qm vniueria corpora ppiū habēt motū per se: vt ignis per se sursum fertur: terra deorsum et nō p accidēs: qm id nō naturale: sed artificiale dicit.

Naturalis et hoc naturale quod p m naturā est. Unde naturales filii dicunt legitimi qui sola natura cōiugali lege sint orti non ex cōcubina. Suc. in Liberio. Filiorū neq; naturalē dñsum: neq; adoptiuū germanicū patria caritate dilexit.

Naturalia plurali tū numero dicuntur pudenda. Col. Si equa marem non patitur deccita stilla naturalia eius leniuntur que res accendit libidinē. Idem libro.

je. de pulcenis. Plumule sub cauda clunibus detra-
henda: ne stercore coquinae duret et naturalia
precludant.
Nates a nitendo: ut quidā existimant. Ibi est caro
firmior q̄ in ceteris membris ne premente corporis
mole ossibus cogatur. Hora, in Ser. Diffusa nate si-
cus. Harū tumor clunis dī. Juue. Ad terrā tremulo
descendunt clune puelle.
Nato as. frequētatiū est dī. Mo as. nare aut natate
proprium est piscium. Col. per translationem libro.
ii. pro vltra ire posuit. Alioquin etiā nouellam vi-
neam et refectione natam vini inutilem habebis pri-
ma parte terre natatibus radicibus. Quādoq; pro
trepidare. Quid. lib. vi. fast. Mor erat et viuis oculis
q; animiq; natabant. Quādoq; pro nauigare. Qui
cōposita sunt Adnato iuxta nato: sive ad aliq̄ locū
nauigo. Virg. Duc pauci vestris ad nauimur oris.
Connato sit nato. Plaut. Connat nobiscū. i. riualis
est. Et est a conno. Idem Connatōis nre cōscius: hoc
est eandem adiremus mulierem. Sed hec per me-
taphorā. Enato extra nato ab Enno. Et insuetū pari-
ter gelidas enauit ad arctos. Innato intus nato: ab
Inno. Virg. lib. ii. ge. Necnō et torrentē vnda inna-
tar alnus. Idē li. ii. geo. de Inno. Fluiuosq; innare
capaces. Denato deorsum nato: a Deno. Cūde alibi
Obnato contra seu circa nato: ab Obno: ut In eāre
suluis obnatar vmbra fretis. Prenato ante nato: a
preno. Pli. Prenatante pisculo reuertor: a Reno.
Supernato sup vndas sto non mergoria Superno.
Pli. lib. xxiij. Postea supnatās aqua tollit spōgīs.
Transnato vltra nato: a Trano. Luit. Dangonem
cū equitatu flumen tranassit. Virg. lib. iii. Georg.
Superant mōtes et flumina tranāt. Et omnia habent
pe. cor. et a naue dicta sunt.
Natusus. ipse natādū actus. Clau. li. iij. Lucus erat
prope flumē atq; quod candida profert sepe mari
pulchroq; secat galathea natatu.
Natalis penul. cor. qui natat vel natate potest: sicut
volatilis qui volat vel volare potest. Aug. lib. xij. de
ciui. dei. Tālē illi creauit animā qua per rationē atq;
intelligentiā omnibus esset pstantior animalib; terre/
stribus et natatilibus et volatilibus que mentē huius
modi non haberent.
Natrix ge. mascu. et f. genus serpentis: a nando: q̄ in
aqua quoq; venenū spargit. Pisci. lib. v. Natrix cū
specie anguis significat masculinū quoq; inuenitur.
Cice. Cur omnia nostri causa cū faceret tantā vim na-
tricū viperarūq; Luca. Et natrix violato: aque. Irē
natrix herba est cui; radix euulla virus hirci redoler.
Natrix quoq; mulier dici pōt natans sicut natatrix.
Natabula ab Apuleio dicunt loca natationis.
Natinatones: negotiois vocabant: et natinatio nego-
ciatio. Nautis a greco ναυτο: cui; dicitur. est nauicula (ciatio.
quo fit aliud nauicella.
Nauale adiectiuū: quod ad naues p̄tinet. Unde naua-
lis corona qua donari solebat qui primus in hostiū
naue armatus transiisset. Hiero. Qui nauali p̄lio
dimicaturi sunt.
Naualia in quibus stant vel fieri solent naues. Virg.
Diripiūtes rates alij naualib; ire. Quid. lib. iij. me.
Naud aliter q̄ si sicā nauale tenerent.
Nauarchus nauis p̄nceps qui in nauī nautis imperat
quecunq; ad faciendam nauigationē nec absurde in
triremib; idē esse intelligit qui Comes vel comicus
dicit. Cice. in ver. Sumpit omnē in classem frumen-
to stipendio ceterisq; rebus nauarcho suo queq; ciui-
tas semp dare solebat.
Nauarchis idis. nantis pretoria in qua est pretor.
Nauclerus qui nauem regit: latine nauiculari; dicitur:

quasi nauis cleros. i. foris.
Nauclerus a. um. quod ad nauclerū pertinet. Plaut.
in as. Tolo mei patris me simile qui causa mea nau-
clero ipse ornatu per fallaciā quā amabā abduxit ab
lenone mulierem.
Nauclericius a. um. eiusdē significatiōis. Idē in Vbi
li. facito ut venias buc ornatu nauclerico.
Naumachia nauale bellum seu naualis pugna. Inter-
dum accipitur pro loco vbi fit pugna. Sue. in Libe.
Semel trirēmi vltq; ad primos naumachie hortos
subuectus est.
Naumachiarū: sunt qui p̄liū nauale cōmittūt. Sue.
in Clau. Proclamantibus naumachiaris. Vbi etiam
Epibate dicunt greca voce.
Nauigiū nauis ductio quod et nauigiū dī. Et nauigiū
omne genus nauis quo nauigamus appellat. Nauis
vero species est. Col. Jamq; qui edificare velint fa-
bros et architectos aduocet: qui nauigia mari cōcre-
dere gubernandi peritos.
Nauiger penul. cor. qui nauem ducit.
Nauigo as. penult. cor. nauiter facio. Et dicimus na-
uigo mare. Virg. Bens inimica mihi tyrrenū na-
uigar equor: Nauigo i nauī. Amb. Hec ergo nō rur-
batur nauis in qua prudētia nauigat. Nauigo in ma-
ri. Terē. in an. Ego in portu nauigo. Qui cōpositū
est Enauigo qd est extra nauigo. Hiero. ad Helio.
S; qm scopulos locis enauigauit ofo. Dicimulq;
hic flui; enauigat est. Pli. li. ix. Vbi obiectu vasti
efficit sinus. xij. dierū et noctū remigio enauigatus.
Naupegus pe. pro. oī. ελληνικωσ λεγεται ποσ
πηγοσ ωσ ποσ και πηγουα ρημα.
Nauta et nautia qui in se in nauī agenda exercet: et qui
cūq; in nauī est nauis ducendē gratia.
Nauticus qui nauem gubernat. Pli. lib. ix. Quod vbi
videre nautici statim plurib; anchoris nauigia infre-
nant. Nauticus a. um. qd est nautarū. Virg. lib. iij.
Nauticus exorū vario certamine clamo.
Nauicula aris. proprie ociosa nauicula vehor. Dar.
Diger lucrino nauicula in stagno.
Naufragus penul. cor. deponeas: et naufrago as. nau-
fragium facio. Hiero. Quā quidā repellentes circe
fidem naufragauerunt.
Naufragus qui nauī fracta bona amisit. Prop. Terra
venena bibens et naufragus eibat vndas. Dicitur
et vnda naufraga q̄ naues frangit.
Naufragiū nauis fractio: licet quādoq; pro nauigandī
periculo: et qm̄q; pro nauigatiōis dāno et infortunio
et iactura sumatur.
Naulū p̄ciū quod soluit pro vectura in nauī. Juuena.
Furo: est post omnia p̄dere naulū.
Nautia lignū cauātū: ut nauis q̄ in vindemijs vti solēt.
Nautillus piscis dictus q̄ nauigantis effigiem habeat
pauillō. uet. em apud grecos significat nauigo
ab alijs Pompillus vocatur. Est et nautillus nauta
nautilla nauigatio. i. ars nauigandi.
Nautibullū alueum ad nauis similitudinē factum.
Nauus celeritrenuus: a nauium celeritate dictus qui
et gnauus dicit: cui; contrariū est ignauus: nauia na-
uitas gnauitas ve celeritas trenuitas. Unde ignauia
tarditas desidia. Interdū nauus dī qm̄ scius et op̄i
me pernosces. Col. lib. viij. Sit autē vigilans impu-
ger industrius nanus omnū quas pascit.
Nauo as. studio se impleo: do: cōfero cum affectu de-
mōstro. i. adiuuō sum. Cice. lib. ii. de ora. Iam mibi
video: nauasse opā: q̄ buc venerim. Idē Apio pul-
Illud pugna et enitere ne qd nobis tps. proget: ut
cū tibi hic satifecerimus: istic quoq; nram in te beni-
uolentiā nauare possim. i. cōferre vel ostēdere. Tra-
ctū dī a nauē: qd sūt auxilio alijs in gubernandis na-
uib; Naues em̄ qd ex naualib; in mare deducūt m̄a

rimo hominū auriū indigent.
Nautica herba grana nigra qua vtuntur coctarij: vel aqua coctariorum: vel vt Plin. inquit aqua ex nauis semina venies. Plaut. in ali. Naurea bibere malum si necesse sit illa oscularier. Idē. Omnia vnguento rō odor pte tuo naute est.
Nausea stomachi ad vomitū ex graui odore perturbatio a nauī deductū nomen: ex cuius sentina mouetur vomitus. Hiero. ad furiam. Aliq. ad nauseam saturata es. Hinc Nauseosus a. um. qd nauseas inducit.
Plin. Radice crassa madida nauseosa.
Nauseo as. nauseam habeo et vomitu infestor. Plau. in Am. Lassus sum hercle e nauī vt vectus sum buc etia nūc nauseo. Licc. Fabio Gallo. Tūc me nauiseantē nō modo mēdī causā habuistis sed etiā vīfendi. Et et nauseor: deponēs. Hiero. Ex hac coturnice satiatius israel nauiscatur.
Nauisio is. de grano fabe dē cū nascendi gratia seape rit q sit nō dissimile nauis figurē.
Nauici putamen nucis siue olue nucle seu mēbranula q in nucis iuglandis medio ē. Ponit etiā p eo qd est nūbili. Plau. Qui homo timidus nō erit in reb? du: bise: nauici nō erit. Dicitū nauici qst nuci a nuce.
Nauisicaa Alcinoi pbeacū regis filia. Dar. Si mihi nauisicaa patrios cōcederet horros Alcinoos possem dicere malo meos.
Nauisichous: neptuni filius et pater Alcinoi.
Nauportus: amnis qui pamporitus etiā a Strabone vocat. Amnis inquit pamporitus ex illiro nauigabiles deserit in Sauū. Et alibi. Furca nauportū amnis est. Larcora exapiens cōmercio onera. Hic in sauū ille in drauum delabitur.
Nauaria pars bispanie septentrionalis que versus Arcton Gasconib? adiacet: ad meridiū vero Tarraconiam habet regionem.
Naxos insula in egco vna ex cycladibus ceteras superans antea Strongyle dicta. Hec Dia postea appellata fuit. Terum cū cares ex lamia profecti duce naxo ea occuparūt a duce naxon appellarūt. Hic Dio nysia a vinearū fertilitate dici scribit Plin. Vel q vt alij volūt: sole naxie mulieres octauo mēse pari: aut quoto et liber pater natus creditur: siue quia fons in ea vino affluat. Distat a delo septem milibus. Hinc naxius a. um. Unde naxius ardot apud Col. quo si significat bacchi corone sydus. Hā vt ferunt poete in insula naxo relicta Ariadne a Theseo nuptias cum baccho fecit: donataq. corona iter sydera relata fuit.
Naxareus colecratus dicitur et a naxareth naxareus christus filius marie de qua Anastasius feruenti oratione dicebat μαρια χαιρε οςι υπαρχεις βασίλειω καθε άρα χαιρε οςι βασίλειος ος βασιλειος παυλα.
N Ante **E**
Ne dehortatiū seu prohibitiū aduerbiū est. Virg. Tu ne cede malis: sed cōtra audentior ito. Quando qd est cōdictio copulatiua et ponit pro neg. Licc. Me dici quidē opus est qra dimicatione ciuū. Quādoq. adiectiua. Dar. Lex dec carminibus data est iocosis ne possint nisi priuare iuuare. Quādoq. Rationalis. p ergo. Virg. De ne incepto desistere vitam? Quādoq. causalis. Idem. Ne recipi portis: aut duci in memia possit. i. vt non. Quādoq. ponit p vt. Licc. Curioni. Et nō vereremur ne nimis cito mitteremus. Idē. Ne amicis nihil tribuamus epulamur. i. etiā vt amicis tribuamus epulamur. Quāq. significat nō. Terē. in An. Ego id agam mihi qui ne des. Quāq. nedū. Idem in eadē. Ne vacuū esse nūc me ad narrandū credas. Hieron. dubitatiua. Virg. Iusticie ne prius mirer belli ne laborum. Apud ora

tores plerūq. vna sola est et semper in prima parte locatur: vt bonus ne est: an malus? Aliquādo etiam sic Eundū mihi nec ne sit ignoro? Et per interrogatiōē. Licc. Terū vultis ptozi flacco nec ne. i. an non. Quidā superuacū addit alterū an. Hoc mō nescio an bene faciā necne. Quādoq. confirmatiua. Virg. Tāta ne me tenuit viuēdi nate voluptas: Et p me hostili pateret succedere pectre? Quo tū in loco quidam (quos quantitas reprobat: nā ne illic corripitur vt notū est) exponunt ne p vtiq. cū dīp. scribentes. Quādoq. interrogatiua est. Ter. Ego ne? Tu ergo? Quādoq. habet vim interrogati dūbitati simul. Idē. Datur ne illa bodie pāpilo nuptū. Quādoq. diminutiua vim habet et pro saltem ponit. Sal. Secūde res sapiētū animos fatigāt ne illi corrupti moribus victoriā tēperarent. At ne cum dīp. greca dictio est: que per ai scribitur et significat valde vehementer nimis. Teren. Faciūt ne intelligendo: vt nihil intelligāt qst q qui magis q opus sit aliquid vel inquirunt vel speculant: in eorū nūero sunt habendū qui nihil intelligunt. Aliquando significat certe vel vtiq. profecto: vel ita: vel etiā. Et hoc p ironiā. Licc. Curio. Incredibile qst ppter mibi facere videar q his rebus interfim ne tu videris multo ante pout: disse quid impenderet. Idē Terē. Ne ego multo libentius emerim diuersorū Terracine. Idē. Ne illi vehementer errāt. Affirmat em illos vehementer errare. Hora. Clarus erit fortis iustus sapiēs ne etiā rex. Lōposita a ne aduerbio negādi sunt. Nec neq. neq. cū eius deriuatiuis nequicq. neutiq. nequaqu. necubi/medū: et alia. Sciendū q recte dicit: Cereor ne hic moriatur: vel vt moriatur: vel vt ne moriatur: pro vt non moriatur. Hiero. in gñ. Timeo ne putet me sibi voluisse illudere. Licc. Detuo vt ne pereat. Terē. Apprime in vita vitile: vt ne quid nimis? p vt nō vt quid. Preterea inter ne et quidē semp inter aliquid interponendū est: et tūc significat nec.
Ne viuum iurantis est. i. moriar. Licc. Sed ne viuum tibi concedo.
Nea insula. Plin. lib. ii. de insulis enatis: inter Lemnū et Hellepontū Nea.
Neapolis ciuitas quā Chalcidenses cōdiderūt qst noua ciuitas. Parthenope a rumulo syrenis appellata. Suidas. νεαπολις πολισ παλκη διασημη ος ην η παρθενοπιος άρυσαις ειρηρος α γαλα πολλαιδε και αλλαι νεαπολεις.
Nebula sic differt a nube: q nebula vapor sit et terra atq. aquis surgens que siue statim euanescat: siue in altum sublata conuertitur in nubem nubes quo cūq. tempore fieri possunt. Nebule nec glacie calida: nec nimio frigore erisunt.
Nebularium edificium a subficienda messe per nubila tempus.
Nebulones et tenebriones dicti sunt nugatores vani nullius precij hoies qui mēdaciū et astutiū suis nebulam quandā et tenebras obiciūt: vel q ad fugam fugitiuis nebule sunt accommodare. Lucil. Nugator quidā ac nebulo fit maximus multo.
Nebrides penul. cor. damarū seu ceruoz pelles quib? vti veteres in bacchi sacris solebant νεβροσ enim dama seu ceruus est.
Nebrides mōs i sicilia cui damarū copia nomē dedit. Nec et neq. cōiunctioes distincte: vt nec vel neq. legor: nec scribo. Mōnū significat nō: vt nec video quorū sum res euadat: sed differunt q non negat solum: nec et neq. negant et copulant. Aliquando saltem: vt nec quidē punctum temporis. Resoluitur interdū in copulatiua et vt non feci hoc nec facerem. i. et nō facerē Sed si sequatur em vim simplicis negationis habet vt nec em id facerem. i. nō em id facerem. Quādoq.

significat etiā. Quint. Per solui gratia nō potest: nec malo patri. i. etiam malo patri. factū est autē. Nec a neq. per apocopen extremū vocaliū. Et quia in fine syllabę. q. scribi non poterat transiit in c. Nam c. et q. affines litterę sunt.

Necesse siue necessum dicitur quod vi aliqua cogente fieri opus est a cello verbo deductum: quia non sit in eo cessandū. Et declinantur hic et hec necessis et hoc necesse: et necessus a. um. a quo Necessitas: necessitudo: necessarius.

Necessitas vis ipsa que cogit: vt necessitas mihi incumbit eundi mutinam. Aliquando appellatione necessitatis ius quoddā et vinculū religiose cōiunctionis familiaritatisve significatur. Cesar. Equidē mihi videret pro nostra necessitate nō labore: non opera: nō industria defuisse. Significat etiā hic cōiunctionē vel amoris hoc est affinitatē vel strictā amicitia. Idē significat necessitudo. Sal. in Aug. Coactus rerū necessitudine statuit armis certare. Cice. pō ait sibi cū equitibus romantis necessitudinē esse. Aliqñ necessitudo ponit pro necessario. i. cognato vī affine. Sue. in Aug. Remisit tamen hosti iudicato necessitudines amicorū omnes.

Necessitudo. Vide in dictione necessitas. Necessarius a. um. dicit illud sine quo fieri non potest: vt necessarius est mihi aditus tuus. Hinc fit necessarius aduerbiū.

Necessarij dicuntur cognati vel affines vel amici et hi quib⁹ vt familiariter solemus: q. nulla inter eos cessatio. i. separatio sit: vel q. necessaria inter eos officia conferantur.

Neco as. au. acum. ferro interimo. Liui. lib. j. Obrutam armis necauere. Neco as. cui. crē. als. ui. Dio. Neco cui veritatem et necauit legim⁹ vt necurus et necatus. Et hoc differre volunt necui quasi suffocauit: necauit quasi ferro occidi. Vñ necē cedē appellamus Sic et Pul. sentit. S. ambo fallunt: qñquidē ostendere licet necauit et necatus de quacūq. morte dici. Aug. lib. j. de ci. dei. Omnes em̄ quos fames necauit malis vite bui⁹ sicut morib⁹ corporis eripuit. Quos autē nō necauit: docuit partius viuere: docuit produci⁹ ieiunare. Quint. lib. iij. Hinc adulter lons cefus aut fame necat⁹. Cice. lib. iij. ad heren. Si accusator dixerit ab re hoiem veneno necatū. Nec de boie tñ dicit sed de alijs qñs. Col. lib. ij. Sic oēs radices herbarū prurpe necant. Necurus tñ semper sine ferro dicitur. Liui. li. xij. Fame frigore/illuue/squalore/enecra. Huius verbi cōposita sūt Eneco suffoco. Plau. in am Puer abos angues enecat. Hora. li. j. eplārū Spem mentita seges: bos est enectus arādo. Inter neco et perneco. Et habent penul. cor.

Necromantia penul. acuta: diuinitio que fit per cadauera vt apud Luca. Cū mortu⁹ suscitatus euentū belli pphasali. Ser. Pompeio p̄dixit περ πορ em̄ mortuus ē: necron cadauer: necrosis mortificatio. xcy. scilicet diuinitio. vnde Stra. signa fictilia que corintho eueria romā implere necrocorinthios. i. corinthiorū defunctos vocata scribit.

Necromantici sunt quorū incantamentis vident resuscitari mortui: hominū sacroz. r. io sunt genera Necromantia et Sciomantia: necyomantia ad eleuandū cadauer sanguis est necessarius. In sciomantia vini bre tantū est euocatio.

Necro is. nerui. et xi. rum. ligo iungo. Virg. lib. v. Et paribus palmas ambozū innexuit armis. Proper. At tibi qui nostro nexisti retia lecto. Hui⁹ cōposita sunt Annecro quod est aliquid necro: siue iuxta necro: subiūgo. Hier. ad Dama. Quod mihi videt annexui. i. subiunxi. Col. lib. v. Et si regionis conditio permittit de veteribus basilis quibus annexantur

singula transuerse pertice alligent. Connecto simul necro. Idē in eodem. Eas vel salignis perticis vel cōpluribus quasi fasciculis arundinū connectuntur. Innecto intus necro cateno. Clau. lib. ij. Dutuas alternis innectite colla lacert. i. cōplectimini. Inter necro. Virg. li. viij. Et fibula crine auro internectat lyciā vt gerat ipsa ppharetrā. Obnecto obligo: subiūgo subiūgo. Virg. Aurea subnectas exerte cingula Nectar grecū est: et deozū portio dici potest. (māne. Quo etiā noie immortalitas designat ab vī qd priuationē significat et xsepo occido. Vnde fit nectare us. a. um. pro diuino et immortali.

Necubi: pro ne alicubi. i. vt nō in aliquo loco: et semp duo verba pollulat: vt iussu necubi mihi presto sis: id est ne in vīlo loco sis.

Necunde. i. ne ex aliquo loco.

Necyia quasi mortuaria resq. funebria et ad mortuos pertinēs. Est em̄ euocatio manū que et necyomantia quasi diuinitio per mortuū dicit. Apud Homerū in odis. Ab vīlisse euocatio manū sacro magico in scro be. pcurato περ πορ grece: latine mortuus.

Nedum: significat non solum: et duobus modis accipi solet. Vno cū vtrāq. sententiā eodē claudimus verbo: vt funderē pro te sanguinē nedū pecuniā. Altero cū suum vtrāq. sententię verbū accomodamus: vt funderē pro te sanguinē nedū tibi pecuniā crederem Megatue sic. Non funderē pro te obulū: nedū p te sanguinē non funderem.

Nefarij: scilicet sacrilegi: a farre deductū nomē quo scelerati quasi vita vī nō debet. Et inde qui indigni sūt vt viuāt nefarij vocantur. Quidā etiā a faris verbo deriuant. Arco. scribit nefarij qd sacra polluit farre pio solita celebrari ergo nefarij sacrilegi.

Nefandus a. um. et nefans nefantis qd non est sandū a nefas q. ne fari quidē liceat. Luc. lib. vij. Zantal qui pgnas ob facta nefantia luit.

Nefrendes dicunt a Garrone poei qui noie lactentis amisso nondū fabā frendere possunt. i. frangere.

Negligo is. pe. cor. xi. ctum: contemno nō curo: quasi ne legere quidē nec videre dignor. Tere. in Adel. Pecuniā in loco negligere maximū interdum est luctu. Hinc negligentia et neglectus us. p. cōtemptū. Idē in beau. Nec res neutiq. neglectui est mihi.

Nego as. et non et ago pro dico cōpositū est licet etiā defactis dicat: vt apud apostolū. Confitent se nosse deū factis autē negāt. Hui⁹ cōposita sunt: Abnego: Denego: Pernego: quod est pfecte nego. Plau. in asi. Vbi creditū qd tibi sit datū esse pnegaria. Subnego aliquatū nego. Cice. Treba. Verūtamē quod p̄sentī tibi pbe subnegarent: et habent. pe. cor.

Negatio postposita negationi non semper habet vim affirmandi: sed magis negandi cum altera pro vniuersali ponit et particulares sequuntur. Idē modo. Nullas accipi a te litteras nec breues nec plias. Virg. Nulla neq. annē libauit quadrupes nec grauius attigit herbā. Idē sola negatio postposita negationi negat: tñ vt sequēs iūgat cū quidē. Cice. Lenculo neq. erraret ne aduersarij qdē. Et si dixerō. Non tibi hoc p̄uaderetne deus quidē: subaudit em̄ alia negatiōis pars sic. Nō tibi hoc p̄uaderet aliq. Deinde ad mai⁹ significatū subiūgo ne de quidē cui oino est credendū. Interdū etiā sine quidē due negationes negāt cū vna p̄cularis obmittit. Ter. Agri in his regionib⁹ meliorē: neq. p̄ci maioris nemo habet: subaudit em̄ neq. meliorē. Var. li. iij. de vi. pa. ostēdit duas negatiuas pro vna accipiēdas cū dicit Quā abstinentia viri mulierēq. romane fuerint q. a rege munera eo: nō uoluerit nemo accipere. Si autē duob⁹ verbis aut positio aut intellect⁹ addant due negatiue nō dubiū est quin negent. Et nec me ames

nec mihi credis. Intellectus scilicet. Nec virtutis studes nec litteris. Iudas. Tres negationes p vna ponitur. Ter. Neg. haud dicas tibi non pedit. Aliqñ etiā ppositiōes negat etiā grece vñ Aristophanes comicus ωσ αρχαλειω ω γεu και θεοδουλου γε νεσθαι παρα φρουρου τοσ λεοπολου. Negatiua a. u. n. quod negat: vt dictio negatiua. Negociū a nec t o cū sit quasi nō ocium: hoc est opus sicut a nec t lego: negligo: et c. vertitur in g. sicut in quingenti quia a centū componat. Et accipitur pro occupatione vt Et si negociū familiarib⁹ impedit. Aliqñ. pro quod vernacula lingua dicim⁹ laimpre. fa. Esar lib. ij. cō. Ipe cū pñū pabuli copia esse in/ ciperet ad exercitum venit: dat negocium senonibus reliquisq gallis qui finitimi belgis erant vti ea que apud eos gerant cognoscant. Aliqñ pro labore ope re. Luce. Lomifi. Et si perinquo patiebar animo te a me digredit: tñ eo tpe me consolabar: q t in summū etiā ocū te ire arbitrabar: et ab impēdētib⁹ magnus negociū discedere. Item fabio. Adhibui diligentia quoties senatus fuit vt adesset plurimūq in eo ne/ gociū habui. Aliqñ. p cura molestia sollicitudine. Ter. Docta cū primū animū ad scribendū appulit id sibi negociū credidit solū dari: populo vt placerent quas fecisset fabulas. Do. modo pro molestia t cura non labore. Luce. Lū est allatū ad nos de temeritate eoz qui tibi negociū facerent. Aug. lib. xij. de ci. dei. S. cū his nullū nobis est in his libris negociū qui diu/ nā mentē facere vel curare ista nō credit. Ita posuit ac si dīxisset: nolo mihi rē esse. Itē negociū dī: factū de quo questio. Et negociū remediū ē. Plau. in cap. Necqz de hac re negociū est quin male occidā. Negociolus a. um. qd est negociū plenū. Sal. Pru/ dentissimus quisq maxime negociolus erat. Negocialis ad negocium pertinet. Cicero. Nec consti/ tutio partes duas videtur habere. Iudicalem t ne/ gocialem. Negocior a. ris. negocia exerceo t mercature operam do. Luce. lib. iij. offi. Lū se syraculas ocandi causa nō negociandi cōtulisset. Idē. Ser. Sulpitio. D. Luri⁹ qui patras negocias i. mercature operā dat. Dinc negociator q in alioz nego cū se exerceat. Tñ labeo negociatores serui vident qui ppositi sunt negociis exercendi causa veluti q ad emēdū aut loquēdū t cō/ ducendū ppositi sūt. Negociationē p mercatura po/ suit. Col. li. ij. Nec em negociatio curā villici auocat. Neleus: nomen pprium patris nestoris. Nemesis pe. cor. nomen cuiusdā deę: que facinorosos t delinquentes punire putabatur: vt ex Catullo t Auso/ nio, licet intelligi. Insuper eadem fert remuneratrix benefactorū. Tñ apud Sera. lib. xij. Est dea quā ne/ melius dicunt dea magna potentis q bona celestium cōcessu cūcta deoz possidet. Hanc quidā fortunam dixerūt cui primus adraus rex templum edificauit. Romani quoqz buic deę tēpla dicauere stulti q sub/ stantia aliquā fortunā putarunt regnoz atq opum dispensatrice q solius dei nutu hac atqz illuc transfe/ rūt. Hec etiā noie dicta fuit Tibulli amica Suidas μελεσσις η Δίκη μελεσις υβρις φθορος τυχι βαβριδος φησιν μυθικοις και αιδαρος με/ λες εως εφορου τροπους υπερπιασ και υπερφαρους κολα (ουσ) νοσ τραχη καρτω Nemo tñ ad boies referē: nullus generalis ad (pica/ offia: vt nullus bō: nullus lapis: nemo pprie dī: nec homo. Et cū sit generis cōis ponit qñq pro nullus. Laduceatori nemo homo nocet. Luce. Domic quidē scire arbitror: neminem. Sal. Quo nemo vir melior nec prestantior. Non ergo nemo idē est quod nullus homo. Sic em frustra iungeret homo. Mōnunq tñ a poetis nemo diuū dicit p acyrolōgiā. Cirg. Tur

ne quod optanti diuū pmittere nemo auderet. Mo/ nunq etiā de feminis dicit. Ter. Hoc scio vñ ego neminē peperisse hic. Nemp aduerbiū confirmantis: quod aliquando cum interrogatiōe ponitur. Aliquando sine interrogati/ one. Luce. Apud quē hec dico? Nemp apud eū qui cū hoc sciret me tñ anteq vidit reip. reddidi. Quint. Nemp em i hoc plurimū labori exhausi⁹ vt rbe/ torica ostenderemus: bene dicendi scientia t vtilem et artem t virtutem esse. Nemp sylua inter Leonas et Philontē in qua Ar/ giui ob herculis memoriam Nemea sacra celebrare consueverunt. Dinc omnis regio nemea dicit. Me/ meg etiam fons et mons. Cirg. Et vastum nemp sub rupe leonem. Nempus pprie dicit qd voluptatis causa cōparatū est t plenā amicitatis απο του μελλω παλco q in eo greges atqz armenta depasci solent. Dinc Memoza le adiectiū: vt vmbra nemoralis. Memorense idē qd nemorale vt memorense ager: et memorense rex qui Diane Arcing sacrificiū gerat. Sue. Memore/ si regi q multos iā annos potiret sacerdotio t vali/ dīoz aduersariū subornauit. Nenia g. et Nenia oum. vt est apud Quidiū libro. vj. Falco. grecum nomen est ab eo deductū quod est pe/ iοτοy i. vltimū. Erat enim vltimū quod defuncti caneretur: carnē qd in funere lauandi gratia cantat ad tibiā ante cadaver sepultū. Alio nomine Epice dium siue Donodia a grecis dicitur pio. Apud ro/ manos id carmen quod cū lamentatione extremum atqz vltimū mortuo adcanitur nenia dicitur. Aron vero docet esse factitium nomē a similitudine vocis eorum qui querunt t dolent. Quintill. lib. vj. Ter/ tius est diuersus translationis modus cum res cōis pluribus in vno aliquo habet nomen eximū vt car/ men funebre proprie nenia dicitur. Improperie tamē accipit pro ineptia cuiuslibet cātus aut sermōis. Sic Diaro. contra Ruf. Nisi forte non fuit in pientia qui tuas emendaret nenas. Hec carmen Simoni/ des poeta lyricus primus instituisse dicitur. Sidoni/ us pio epitaphio posuit cū ait: Nenia marmoris in/ cisa per benedecasyllabos. Neo ee. eui. etum. nui diceremus: sed a Muo is. esse vī deret significat filiū torquē. Iusti. lib. j. Inuenit eū inter scotoz greges purpurā colo nentē. Plī. Su/ perqz omnia netur ac tēxit lane mō t sine lana. Dinc Perneo compositum. Neos grece nouus latine: a quo multa deducunt. Neogamus pe. cor. nouus nuptus. Neotericus: recentior νεοτερος recentiorē dicunt. Neotericoton nouū vocabulū. Neostrophus nuper tortus. Neophitus penultima correpta nouellus quasi nouū germen: noua planta. φυοy enim planta dicitur. Hieronymus contra Luciferinum. Nescis t laicos t clericos vñ habere chylum: nec aliū neophytas alium episcobis esse deum. Neoptolemus penult. cor. nouus miles: neos em no/ uus ptolemus miles. Quo nomine dictus est Pyrr/ hus Achilles filius. Neomenia penul. acuta: latine nouilunium: vel prima dies lune: aut mensis νεοσ nouus μηνις mensura hoc est luna: ab μηνι qui mensis dicit: q singulis mensibus a mulieribus defluant. Nepa: vel nepes more greco scorpiū significat. Plau. Dabo me ad parietem imitabor nepam. Luce. lib. vj. de si. Serpere anguiculos: natate anaticulas volare merulas: cornibus vñ videas boues: nepas aculeis suā cuiqz naturā esse ad viuendum ducem. Nepos qui ex filio filia ve natus est: q natus post tē

patri: & filius. Cuius relatiuum est Auus. Et sicut
pauus est aui paterni vel materni pater: item aui
paterne vel materni pater. Ita eius relatiuum est pro
nepos. A quo femininum proneptis: vt a nepos nep/
tis. Et a proauo femininum proauia. et Abauus. paui
paterni vel materni pater: item proauie paterne vel
maternae pater a quo abauia relatiuumque eius abne/
pos: a quo abneptis. et Abauus abauia pater dictus
quasi tertius pater: a quo Tritauia: et relatiuum Trine/
pos et Trineptis a quo Trineptis et Trineptis. Aliquid
nepos dicitur fratri vel sororis filius. Ad cuius differe/
ntiam dicimus: hic est mihi ex fratre seu ex sorore nepos
Qui vero post trineptem sunt: minores dicuntur: sicut
post tritauos maiores. Quos nepotes posterius voca/
tur. Virg. Forte recesserat numerum carolos nepotes
id est posteriores ac descendentes. Item nepotes appel/
lantur presumptores a nepa quod vt Plin. inquit deuorat oēs
filios vno solū saluo. Sive dicuntur luxuriose vite ho/
mines quod non alit bis rei sue familiaris cura sit & his
quibus pro auius viuunt. Hor. Hinc em stultos ratio
insanire nepotes. An nepotari quod est luxuriose et p/
dole viuere. et Nepotatus vite luxuries. Terent. in
apologético. Aristipus in purpura nepotatus. Nepo/
tulus dimi. est. Suidas tamē ex νεπολεος νεπως
νεπως τοσ εθρικορ και ορος δε αρυδρον ορο
μα παρα το νεοεπισκορ και του πωμιτω
σω και τουσ παλαιους δε ου αν δολη ου
κεσι πειρι.

Neptris que ex filio filiae nata est. Est em se. a nepos.
Nepotus: luxuriose et prodige viuo. Hinc nepotatus
us. de quo mo Abba. Curritate ac nepotatu nobilis
Nephtis renum passio: seu moribus qui inter acutos
numerat. περποσ em dicitur. Unde nephetici qui renū
morbo laborant: vt est apud Hippo. et Galenū.

Neptunus Saturni et opis filius maris deus dicitur est
a nando mutatis litteris primis vt inquit Luce. lib.
de natura deor. vel vt Varro placet a nubendo quod
vt celum nubes: ita mare terras regat. Hinc Neptu/
nus a. um. possessiuū. Neptunalia neptuni sacra que
et Salatia a sale dicuntur.

Nequādo ne villo tpe: sicut Si quando aliquo tēpore.
Nequa aduerbiū negandi: significat em non.

Nequā nomē indeclinabile: quod apud veteres signi/
ficabat hominem nullius precij: quod ne tanti quidē sit huius
quod habet nummi. Lypria. Nequā homo de nequā
et lauro emittit nequā. An et a quibusdā prariū po/
nit frugi: vt in ea dictione dictū est. Postea inualuit
vltus vt denotaret homines lasciuia ac libidinōsū. Var.
Nequā ex ne et quicquid media syllaba extrita componi
ostēdit. lib. de lin. la. Quidā a nequeo: quod nihil queat
nullus rei sit aptus. Laper docet nequā signare nō ma/
lum sed inutile. Festus vero peiorē & credit esse. A
nequā sit nequior: et nequissimus. Col. Nulla ē vel ne/
quissimi bovis amplior: custodia & quotidiana opis
exactio. Nā illud verum. D. Catonis oraculū nihil
agendo homines male agere discunt.

Nequitia: vitij est quod cetera omnia complectitur. Est
em frugalitati opposita: que omnes in se continet vir/
tutes. Et em frugi a fruge. i. a fructu. propter quandā
animorū fecunditatem ita nequitia a sterilitate hoc est
a nihilo notata est. Nihil est em omne quod frugi: quod
solui quod liquefit et quod semp perit. Ideo tales
boies etiā pdictos dicimus. Est autē aliquid si manet
si constat si semper tale est vt est virtus cuius magna
pars est atq; pulcherrima & temperantia et frugalitas
di. Sepe em lasciuia et libidinosa illecebra siue pro/
luru vite prodigio atq; effuso. Alphrican^{us} scripsit ma/
la probra flagitia & boies faciūt in duab^{us} rebus esse
malicia: et nequitia. Vbi nequitia intelligi vult luxū
vite prodigū et effusioq; immodicā pecuniarū. Luce.

in Ger. Et mulierū moisu vestigia libidinis atq; ne/
quitie hinc nequitur aduerbiū cū nequitia.

Nequitia aduer. Peatū. Virg. Nequitia pinguis pa/
leg teret area culmos. Item capis pro frustra: vt idē li.
vi. Ter saxea tētat limina nequicq; Idem Beneid. ii.
Arma diu senio: defueta tremētib^{us} cuo. Lircū dat
nequicq; humerū. Nequitia sit detrimēta

Nequa aduerbiū: significat ne per aliquē locum.

Nequis: ex ne et quis per ne aliquis: hoc est vt nullus.

Nequid nimis. Sententia perulcata. Cui deest agas.

Terē. in an. Nā id arduū in vita appime esse vult
vt nequid nimis. i. nequid agas nimis.

Nequino as. modo lasciuio: modo nego.

Nequinū oppidū quod nūc narnia dicitur ob incolarū libidi/
nosam inertiam. A quo nequinas quod nūc narnienfes.

Nero: vt Bel. lib. ix. verbū sabini est quo significatur
virtus et fortitudo. Itaq; ex claudis a sabinis oriun/
dos accepim^{us}: qui erat regia ac prestanti fortitudine
Nero appellatus est. Sabini autē id nomē a grecis
accepisse videntur qui vincula et firmamenta mēbro/
rum περρα dicūt nri neruos: hoc noie dicit^{ur} est impe/
rator romanorū qui omnū quos terra sustulit crude/
lissimus fuit: hinc περρα nomē in appellatiū cōmuta/
tū est: vt nerones nunc crudeles: et neroniores cru/
deliores dicimus.

Nerulū oppidū in lucanis quod vi capti fuisse repentinō
aduentu Aemiliū produlit Lul. lib. ix. Inde Neru/
lonenses dicti sunt. Sive. in aug. Danibus cōlybo
decoloratis nerulonenfis mēnariū.

Nerulani ppli in latio iuxta romā quod meminit pli. ii. iii.

Nereus maris est oceanī et tethyos filius. Et p mari
ponitur. Inde nereides.

Nereides penul. corep. patronymici: fuerunt maris
nymphę humanā effigiem habentes quorū nota sunt
Nyleę et Lymothę.

Neritū siue neritos pe. cor. Insula est seu oppidū in ea
quod Leucas vocabat^{ur} vt Sta. et Plin. scribūt. Virg.
Et neritos ardua fasia.

Neruiū fuerūt ppli inter belgas maxime feri magne
virtutis boies de quib^{us} Celar. lib. ii. con. meminit.

Neruos notę significatiōis: qle est illud in Job. Offi/
bus et neruis compositi me: hi a corde originē ha/
bēt: vt docet Aristoteles. Alii a cerebro dūri dicūt.
Inde subneruo as. quod est neruos incido. Hicero.
in Iosue: Equos eorū subneruabis. Donit quādoq;
neruus p robore et viribus: In neruis em robur pe/
culiariter existit. An dicim^{us} p esse sine neruis quod de/
bilis est. Hor. Sine neruis altera quicquid composui
pars esse putat. Terē. Vbitu neruos intendas. hinc
Li. neruos reip. appellat milites classes et vectigalia
Neruos etiam vinculi genus est quo pedes aut cer/
uices impediunt. Et quo est illud Latōis fures pri/
uatozū furtozū in neruo atq; in compedi: bus gratem
agunt: fures publici in auro rags in purpura. Plau.
in eul. Neruos catenas numelas pedicas: boicas.
Dicūt et neruū neu. gene. Hicero. in Hicere. Et misit
eū in neruū quod erat in porta beniamin superiori. Item
neruū dicūtur chorę cytharę. Luce. lib. i. iii. Sum/
mā eruditionē greci sitā cenēbant in neruoz vocib^{us}
cantio^{is}. Propter. Nec carmina neruis aptat. Idē si/
militer dicunt neruie: qm ex neruis fiāt. Et neruus
mēbrū virile. Juue. Vensura incognita nerui.

Neruosus a. um. quod multos habet neruos. Luce. li.
iii. offi. p transitiōē dixit. Neruosus qui ista disse/
runt solū audent malū dicere id quod turpe sit.

Neruiceus a. um. quod ex neruo. Hicero. in lib. Iudiciū.
Si septem neruicis funibus necdum scitis ligatus
fuero: infirmus ero.

Nerue sunt fiducie tanq; ex neruis concinnate. i. chorę
de cytharę. Hinc apud auctores legimus neruias ia

Nidibus humali die alias digitis pelli: alias sonare. Nervicus dicitur qui nervis laborat. *Uic. li. iij.* Aque Nervicos et podagricos efficiunt: sulphurei fontes nervorum labores reficiunt.

Neurobate. *pe. cor. q.* omnifaria proreperit q. ambulante sup. nervos et funes nervicos *scilicet* greci nervos dicunt. *Jul. firmicus lib. vii. matheseos.* Eū testimo nio do martis et lune erat funabuli olivate neuroba: re occidit. hos *Jul. ma. rnu* olivatas *Capitolin.* do Euribatas appellat. *q. late* ascendentes.

Nesā regio mōrana iuxta etnā. Nesus thracie fluvius. Nesium: insula in campano litore inter panthypum et puteolos que alio noie dicitur nesis. *Luc.* Tali spamine nesis: huius noie obliquos pduxit. *Papi.* Siluas que fixa pelago nesis coronat.

Nesotrophion locus ubi anates clausē pascunt: nesi enim anates a grecis dicuntur. *Colu. lib. ij.* Bedia deinde parte nesotrophij lacus defoditur in duos pedes altitudinis.

Nescio is. ignoro non cognosco: ex ne et scio. *Augusti.* Pharisaeus qui invitaverat dominū iesum: putavit dñm nescisse mulierem.

Nescius qui ignorat et qui ignoratur.

Neu apocopatū est a neue: idemq. significat qd. neue: id est ne etiā. *Uirg.* Neu segnes iaceant terree.

Neue modo significat ne etiā: modo vel ut non. *Lice.* Neue: vastius syllabe deducant hoc est: vel non vastius deducantur.

Ne vñq. significat nullo modo.

Neutiq. vna ps. oratio: et significat nequaq. *Terē. in an.* Ego charine neutiq. officiū liberi esse hois putō cū is nihil mereat postulare gratie apponi sibi.

Neutiq. non nimis: vel non valde: vel nullo modo: h. est aliqd. assertio. *Terē. in hec.* In hac vñq. illud visum est pampilio neutiq. graue.

Neues: caricula emines paululū in qua sepe sunt pili et naturalis est. Nam cū homine nascitur et plerūq. succrescit. *Moza. li. j.* Ser. Egregio inperfois reptē: das corpore neuos.

Neuolo is. neulte quasi nō volo. *Plau.* Filiā meā tibi desponsatā esse audio nisi tu neuis.

Neuter a. um. neutri tre. neutri. Sic vter nullus solus alter et vniūsmodi. *Terē. in an.* Tam iners tam nulli cōsili: p. nullius. Et est neuter vtrūq. cōtrariū: significatq. nec hic nec ille. In quo aduertendū est: q. dicimus neuter alterū: nō autē neuter neutrū. Nā si ita dicamus: neuter alterū diligit: hoc significat neq. ille hunc diligit: neq. hic illū. Quod si neuter neutrū diceremus: significarem? nec se quidē ipsum vtrūq. diligere. Neutro aduerbiū significat: nec ad vñq. pte nec ad aliā vt. Et neutro inclinata spe corpebat.

Neuī populi scythie europē.

Neuialis: et hoc neutrale quod est neutri partis. Nū neutralia verba dicta sunt q. neq. agunt aliquid: nec patiunt: vt sto/iaceo/cubo/sedeo: hec in nulla actioe in nulla passione: sunt alia neutralia ab vsu dicta que habent actionē sed passionē nulla: vt certo habet actionē: sed nō dicimus certo: pugno: ceno. Alia sunt q. patiunt sed non agunt vt vapulo pendeo algeo lanquo et vniūsmodi.

Ner necis. pprie mors que ferro fit aut alia vi. Unde neci datus dicit qui interfectus est. Festus tamē neci datū intelligit qui sine vulnere interfectus est. Unde *Aulo.* Serapvenenato potu abstulit annibalem ner: *Silen.* Quoniā neq. mea ner neq. intercessio posse videt illorū de mente repimere audaciā. *Lice.* Insi diatori vero et latroni que potest afferri iniusta ner: *Amb. lib. de paradiso.* Nepe diabolus auctore nece videt iustis hoibus pparari.

Nero ag. et is. ius. pum. Pm. Nūciantū frequentatiū

est a necro. *Uirg. lib. v.* Neperantē nodis seq. in sua membra plicantem.

Nexus a. um. participiū. *Uirg. lib. v.* Vincula linea rupit q. in neta pedē malo pdebat ab alto. Nexus us. vel nexu is. in obligatione dicit. *Lice.* Curioni. Qui q. ppriū te esse scribis mancipio et nepo. Idē pro murena Q. si in rependendis que mancipi sunt is periculū iudici p̄stare debet qui se nexu obligabit. Nā vt testis est *Luilius:* mos erat romę vt qui solue do nō fuissent addicebāt feneratori cui seruīret quo ad debiti p̄solueret. Et hi nexi appellabant ducebanturq. in ergastula ad soluendū. *Var.* Meri sūt liberi qui operas suas in seruitute pro pecunia quā debebant domino p̄stabant.

Nexilis et hoc nexile penul. cor. quod necitur: sicut textile qd. textitur. *Luc.* Nexilis ante fuit vestis quas textile regimen.

N Ante J

Ni pro nisi subiunctiuo iūgitur. Est em a nisi per apocope factum. Quis etiā indicatiuo vt ni fallor. Vbi sciendum est: q. ni nisi et p̄terq. semper repetunt eisdem casus qui p̄cesserūt: vt quid est animal nisi corpus cū aia concretū: Quid aliud queris q. volu p̄tare: nulli placet p̄terq. mihi. P̄ter vero semper erigit actiū: vt nulli places p̄ter me. Pōnit interdū ni pro ne. *Uirg.* Mi tenet curius. *Plau.* Mi stultia sis. Nisi in principio sententię indicatiū desiderat alias etiā subiunctiuū: vt vapulabis nisi caues vel caueas. Est autē cōpositū nisi: ex non et si: et significat si non: vel p̄terq. Est. n. cōiunctio exceptiua: licet qñq. p. cōtinuatiua vsurpetur.

Nice: grece latine victoria dicitur: vnde *Mitrophorus* victoriosus q. ferens victoriā.

Nicander: nomen ppriū: quasi victor vir.

Nicano: penul. pro. ois genitiū facit pe. cor. nomen propriū: quasi victor.

Nicator: victoriosus quo cognominatus est *Seleucus* qui vt *Apianus* inquit in bello in syriacis semper in victus extitit.

Nicolaus: nomē ppriū quasi victor populū.

Nicarchus quasi victor princeps.

Nicomachus *pe. cor.* victor pugne. Quo noie dictus fuit pater *Aristotelis* philosophi.

Nicomedes *pe. pro. nomē.* ppriū regis bithynie roma: noz amici qui olim raso capite sumpsit pileā et se romanorū libertū vocauit: a quo *Nicomedia.*

Nicomedia ciuitas bithynie a *Nicomede* rege qui eā condidit appellata. *Bulci. n.* eodē noie sunt vocati quēdamodū *ptolomei* p̄ter prioris claritatē. In huius ciuitatis villa magnus *Constantinus* obiit: qui cū vellet in iordane fluuiū baptizari atq. idcirco hierosolymā peteret morte fuentus ab *Eusebio* nicomediensi episcopo arribianę perfidie sectatore baptizatus est. Quę res christiani p̄ncipis fidē apud p̄fios in dubiū vertit. Sed non est verisimile cū p̄ncipē qui g. omne vitā suā arribiani dogmatis hostis fuerat in extremo spiritu ei⁹ dementię consensisse quā summo studio de suo imperio prius eliminauerat.

Nicopolis: ciuitas epiro: a victoria *Augusti* sic appellata: qua *Leopatra* et *D. Antonij* apud *Actij* prelio superauit.

Nicophanes *pe. cor. nomē* pictor: quasi vir illustris.

Nicostata: quasi victoriosa exercitiū: Quo nomine dicta *Euandri* mater.

Niciteria: sunt premia relata ex victoria vt *Torques.* *Iuue.* Et *Teromatico* fert niciteria collo *p̄ncipis* em premiū victorię dicit a *p̄ncipis* qd. est vinco.

Nicia et nicea vtroq. modo dicit *Pm. Pisci.* Et est nomen duarū urbium: quarū vna est *Balligalia* *Alie* et

Bithynie metropolis. Nicaea p'mus Antigon' pbi-
lii filius condidit & antigon' a nominavit. Postea
Lysimachus a nomine uxoris Antipatri filie nicaea
appellavit. Urbis ambitus stadiorū 10. fuit in figura
quadrata in campo sita: habuit quatuor portas ad
rectos angulos extrinseco lapide qui circa mediu' gym-
nastii positus erat oēs q'tuor porte cernebant. Hec
iudete Constantino famosa illa synod' celebrata ē tre-
centorū & decē & octo epōrū: et p'sidū. Arrhū dogma
recusum fuit etiā nicaea nomē viri de q' theocritus: &
genob' ita scribit n'oi tēdnyker n'idiacōs kai γρ
αμασά τωρ μεσά rikiouσt' p'at' e'vōσ' αμερωρ
ε'vσ' σικελιαν' ο'ι μερ' απωλορ'v.

Nicro is. ad canes p'inet cū sentiūt odorem leporū seu
perdicū. Festus. Nictit vt canis ad odorandū fera/
rum vestigijs leniter ingātiens. Enni. Mare sagaci
sensit voce sua nictit vltraq'.

Nicro as. frequentatiū est p'bi nicro es. Et est nictare
oculoz et aliorū membrorū nifu sepe aliquid conari.
Pli. lib. ij. Pleriq' vero naturale est vt nictare non
cessent: quos pauidiores accepimus. Idē ibi. Braui
ores alit' inferiore gena cōnivent eodem nictant ab
angulis mēbrana obeūre. Inde fuit nictatio & nict'.
Compositū est adnicro: quod est iuxta nicro. Festus
Adnictat: sepe leniter oculo adnuit.

Nicoricianus delicatius odoramentum & ynquentum
dictum ab artificē probō Nicerote. Var. Laudas
pinguia nicerotiana.

Nidor odor & p'ur: vstring et rei vstulatz vt apō Air-
gili. lib. xij. Illi ingens barba reluxit nidorēz ambu-
sta dedit. Proprie tamē de carnib' assis in culina et
ceter' epulis coctis dī a nidoze ignis. Var. Pasce-
ris & nigre solo nidoze culine.

Nideo es. dui. Lu' cōpositū est Renideo in frequentio-
ri vsu. Et modo significat splendo. Sta. lib. x. The-
mizar effigies & sparsa oichyca renidēt. Pli. lib.
vii. Hec in recessu gēme aut in deiectu remident:
mō redoleo. Hor. Nec mea renidet i domo lacunar

Nidus: autū domiciliū a nidoze vt putat q' mali odor
sint autū cubilia. Qūq' tamē nidus accipit pro ipsa
aue: q' cōtinens. p' cōrento. Virg. Ipseaz volātes
ore ferūt dulce nidū immitibus elcā. Qūq' p' quo-
dam vasti genere a nidoz similitudine. Var. My-
pbaz & lacuna fontū allata nidos implent. Lenidi
dicunt in quib' merces in tabernis separatim tene-
tur. Var. De primo dabit altero ve nido rasum pu-
mice purpuraz cultrū.

Nidulus dimi. parvus nidus. Bel. De auicula nidulo.
Nidifico as. nidum facio. Virgili. Sic vos non vobis
nidificatis aues.

Nidulus penul. cor. idē quod nidifico. Pli. lib. ij. Ali-
ud rursus eoz genus qui e' fimo ingent' pilas auersi
pedibus volutant: paruoloz in his cōtra rigore bye-
mis vermiculos fetus sui nidulant. Aliquādo nidu-
lari ē quis incubare. Var. Prima dies deinde illos
quib' balcones byeme in aqua nidulant: eos quo-
q' septem esse dixit.

Niger pprie fuscus dicit: est. n. cōtrarius albo per trā-
stationē tñ ponit qūq' p' mortuo. Juue. Instititq'
rudes melior: locusta p'pinquas. Per famam et po-
pulū nigros efferre maritos. Quandoq' pro noxio.
Virg. Et nigr' exesa chelidris creta. Qūq' pro ma-
lo. Juue. Nigrū in cādida vertit. Solebat. n. p'isci
q' bonū & laudabile erat: creta v' alba linea notare.
Contra q' turpe fuisset: nigro signabant. Tñ persi'
Quoz sequenda forent & que vitāda vicissim: Illa
prius creta mor' hec carbone notasti.

Nigellus a. um. diminutiū quod est parum nigrum.
Nigredo: nigrities & nigricia: ipse color fuscus. Ande
Pli. Capilloz nigricia dixit.

Nigroz: ipsa nigredo. Lice. lib. j. de diui. Noctifex et
nymboz occecat nigroz.

Nigreo es. a quo nigresco: niger fio. Clau. lib. iij. Mōc
sibi mutatas liceat nigrescere vestes. Col. Oliue cū
nigruerint sereno celo distingere manu cōuenit.

Nigro as. nigrū facio. vnde Denigro as. Nigro. De/
nigrata est facies. Interdū nigrare ē nigrū esse. Col.
lib. vii. Paradi sunt boues nouelli quadrati magnis
mēbris: comibus p'oceris: et nigrantib' et robustis
naribus ressimis parulis: ceruice longa: et torosa: pa-
learib' amplis & pene ad genua p'missis: pectore ma-
gnis: armis vastis: capaci & tanq' implente vtero: la-
terib' porrectis: lūbis lat' dorso recto planoz: cluni-
bus rotundis: crurib' cōpactis: ac rectis: sed breuiorib'
pot' q' longis: nec genib' iprobis: vngulis magnis:
caudis longissimis & setosis pilosissq': corpore denso
breuiq' coloris rubi fuscivertacu copiosis molliss/
mo. Pli. lib. ij. Rubens color nigrante deterior.

Nigrefacio is. et nigresco note significatio. Nigro
as. penul. cor. aliquantū niger sum. Pli. lib. x.
Qūq' p'pua colore nigricans sola aquilarū fetus
suos alit. i. aliqua nigredine tincta.

Nigris fluuius est a quo Nigretes ppli cognominati
sunt. Nictus nigris. p'pter solitudines nigri puluer/
eminentib' interdū velut exultis cautiōis.

Nihilū ex non & bilum componit quod significat vllū.
Lice. lib. j. i. tuf. Illud fatū q' d' sisyphus iudas niteo
nec p'oficit bilū. Sunt qui putent bilū significare il-
lud quod grano sabē adheret. Alii penne modulum
intelligi volūt et quo nihilum et nihil per apocopen
q' significat quantitatē vt nihil vini habeo. Inueni-
tur etiā pro aduerbio negandi positi. Teren. Nihil
circuione vltis es. i. non. Inuenit etiā nihil indeq'
nabile & triū generū: quasi qui ne bilū quidē est hoc &
nullius p'ciū aut vtilitatis.

Nihilum. i. nondū. Lice. Lat. Et q' nihilū audier/
ramus nec vbi essem.

Nihilominus: non minus. Lice. figulo. Tamē nihil
minus eis conficiōz curis vt ipsum q' vitiā peccare
me existimem.

Nil syncopatū ē a nihil. Et mō nomē est vt nil bonitatē
habes. Dodo aduerbiū. Ter. in an. Nil me fallis.

Nilus egypti fluuius: a nilco rege sic dictus v' a rono
inferendo luto q' sua inundatione totam feracē red-
dat egyptū. An Ser. Nilū dici existimat q' p'prie
λνρ. hoc est nouū trahentē limū quo obliter: hoc ē
limo obturez egyptū & oppleat. Eustathi' interpres
homeri pariter & dionysii libryi in dionysio sic scri-
bit ηροδοσος μερλεγει του νελου του πη-
γας μνηρωσ κεσ θαυ λιο ου δε αυτος ex-
ει φασαι του του του πηγας λωκω δε φασαι
ου δε ου λεισ ελληνων ε' εροι λεφασαι του
ηλιν εκ του της σεληνης τοικτωρ σεληνος
τωρορων αγροφαι. Tūq' est ex maioribus totius
orbis fluuius: a quibūdā Beon dicit quasi terra qui
antea Belo vocabat. Habet septem hostia. Virg.
Et septē gemini turbant trepida ostia nili. Nomina
ostioz hec sunt: Canopicū: bolbiticū: lebeniticū: pbe-
neticū: mendeiticū: tanticū: et pelusiacum. Nascitur
in monte inferioris mauritanie non longe ab oceano
stagnante ibi lacu: quē vocāt bilidē: deinde condit
se itinere aliquot dierū: rursūq' erumpit alio lacu
maiore in mauritania celsariensi. Iterumq' arenis re-
ceptus per desertā. x. dierum spatio fert ad prom-
mos ethiopus & denuo p'filiū fonte qui niger dicit.
Inde apphica ab ethiopia secans ethiopus sic pleraz
q' insulas facit quarū clarissima est Deroc cui me-
tropolis etiā Deroc vocat. Postq' se aquis omi-
bus auxit nilus appellatur. Deniq' multis ostijs fer-
tur in mare egyptū: egyptiq' inferiorē partē depre-

leuath diuinus amplexu suo determinat. Canopico
oſtio ab africa. Ab aſia perſia: ppter qd aliq egypti
inter inſulas poſuerit ita ſe euidente nilo vt tri-
quetra terre ſignū faciat. Idcirco multi egyptum. Δ.
grece littere ſimilitudine Delta vocauerunt. Auguſt.
Nilus certis diebus mirā imodū z per totā ſpāna/
nilus egyptū ſecundiffimū innatat. Nilus ſunt ad/
iectua Niloticus a. um. vt nilotici piſces. Et niliac/
pe. cor. a. um. War. Niliacis primū puer hic ſit na/
tus in oris. Nili quoq apud veteres capiunt p fol/
ſis in ludis circū datis p leptis ſiue p canalibus aq/
rum aliunde deductarū quos romani itra domos de/
ducebant. vide in dictione Euripi.

Nimbus repentina z ſceps pluuia. Ponit z pro ven/
to. Virgil. Nimbōz in patria loca ſcra ſurrentibus
hauſtris goliā vent. Interdū pro nube qua dū ſoleſt
in terras deſcendere. Lucil. Cum nimbo celitus deſce/
dit iuppiter. Et nimbus vaſis gen^o quo vina vnguē/
ta z alij liquores fundunt. War. A loue q venit mi/
ſcenda ad pocula largas fundet nimb^o aquas: hic it/
bi vina dabit. Vinc nimboſus a. um. Virgil. Fluctu
nimboſus orion. i. pluuiſus/ventoſus/ve.

Nimis z nimū nomē loco aduerbū augendi: z p vitio
dicunt: ſignificat plus ſatis. Terent. Ne quid nimis
dicat z nim^o a. um. vt nim^o labor exhauiat vires.

Nimū aduerbū cōfirmadi: hoc eſt ſine dubio/ certe.
De ſolui vt dicat: Nimirū nō eſt mirū: nam
nō ſignificat ne: z ne ſignificat non: vt Plau. Ne vult
pro non vult. Aliq ad reſponſionē adhibet. Quin.
Remus id qd nullo modo fieri pōt id eſt ingenū do/
ctine ſtudiū peſſimo atq optimo viro vter melior di/
citur orator: nimirū qui homo quos melior.

Nimue pe. core. vbs Aſyriorū quā edificauit Aſſur
egredies d terra Senaar a nino rege ſic dicta: vt ſcri/
bit Aug. Eſt z alia ciuitas iudeorū in angulo arabie
quā pūne corrupte nimue vocant: z in gemituo nini/
ues facit. Unde Aug. lib. xv. de ciui. dei. Niniues ci/
uitatis magnē ninus Bel ſilius conditor nomē ex il/
lius noie deriuatū eſt: vt a nino nimue vocaretur. Et
populi in ea habitantes Niniui pe. pro. dicuntur.

Ningo is. vel ninguo is. xi. Pul. ninguo qz nini: vn/
dec z niri: ſicut a duxi duxa regi rex. Virgil. lib. iij. ge.
Anterea toto nō ſecius equore ningu. Sunt etiā qui
ningo dicant a ningue: cuius notatiū eſt ninguis: qd
antiqui pro niue vſurpabant. Lucr. Albas eſſunde
re ninguēs. Apule. in primo herma. Alpera hyems
erat omnia ningue canebāt nunc dicim^o niri.

Ninguid^o a. um. idem qd niuale q ninguibus abūdat.
Niobe/ nomen filie Tantali ſororis Pelopis vxorisq
Amphionis q in ſarū verſa eſt ex dolore vt poete ſin/
gunt/ cum ex ſecundiffima matre ad orbitatē redacta
extinctos vidiffet filios filiaſq omnis quos Apollo
z diana ſagittis cōfixerat q in ſarū verſa dicit quoni/
am ex nimio dolore attonita obmutuit ac veluti lapi/
deſcens malis dirigitur. a Gra. in ſyluis Sylpileia
mater dicta Niobe qm facta ſaxea turbine vti in ſy/
pillā patriā raptā eſt vbi fixa cacumine montis liqui/
tur z lachrymis etiā nunc marmora manant.

Niphatea pe. pro. Scythie fluius. Quo etiā noie di/
ctus eſt mons armenie: ex q Tigris naſcit: vt refert
Stra. Vir. Adda vbes aſie domitas pulſūq nipha/
te. Dicit^o niuatae a niuib^o αττω Ino πινδαο.
Nipra dicit^o lauacra. a πιντω qd ſignificat lauo: quo
nomine dicta eſt tragedia pacuui quā allegat Lige.
lib. ij. tuſ.

Niſi dictio exceptiua. vide ſupra in dictione ni.

Niſſa vbs q ad mediterranea iacuit ſupra Trallis ad
orientē: z maxima ex parte monti accubuit corēte q/
dā diuiſa q cōuallē efficit. Ex hac fuerūt Apollonius
philophus Itoicus panetij familiaris z Denecra

tes Ariſtarchi diſcipulus: z ariſtodemus eius filius
quē valde ſenē iuuenis admodū audiuit Stra. Ite z
Soltratus ariſtodemī frater: z alius Ariſtodem^o ei^o
cōſobrinus qui magnanīmā pompeij erudiuit.

Niſeus/ loc^o in media in q pulcherrimi equi naſcebant.
Niſee/ nomē nymphae. Virgil. Niſee ſpſioz thaliaq
cymodoceq.

Niſyrus pe. core. parua inſula nō longe a Loo. in quā
optima vina ſunt.

Niſus/ nomē regis Megareſſū: q vt in fabulis fert^o in
auē ſui nois puerſus fuit. Virgil. li. i. ge. Apparet liq/
od ſublimis in aere niſus: hic alio noie baliet^o dr.

Niſus a. um. participiū eſt a nitor. eris.

Nitor. eris. niri^o z niſus. Et eſt niti conari: qd vernacula
lingua dicim^o pontare. Virgil. Poſt valido niteſ ſub
pondere ſaginus aris increpat. Interdū firmare/ ſu/
ſtentare. Virgil. Ille vides pura iuuenis qui nitiſ ba/
ſta. Per trāſlationē. Lige. Tu eris vnus in quo nita/
tur ciuitatis ſalus: id eſt ſuſtineat. Interdū ambula/
re. Pacu. Ardua per loca agreſſi ac trepidante gra/
du nitiſ. Interdū volare. Virgil. lib. iij. Dic primūq
paribus niteſ cyllenſis aliſ coſtitit. Interdū: ſulci/
ri. Lige. lib. j. offi. Eſt igit adoleſcentis maiores natū
vererit: ex hiſq diligere optimos ac pbatiffimos qz
cōſilio atq auctoritate nitaſ: id eſt ſulciat/ gubernet/
inſtituat. Quibus cōpoſita ſunt: Annitor/ cōnitor: qd
eſt totis viribus nitor. Lige. lib. iij. offi. Quare quan/
tum cōniti aio potes quātū labore contendere ſi diſce/
di labor eſt potius q volūtas tū fac vt efficias. Eni/
tor/ pario. Plau. in am. Beninos Alcamena enitiſ.

Vir. lib. ij. de re rul. Faciedūq ſepta ſecreta ab aliſ
quo enitētes ſecludere poſſis. item quē corpore egro
Aliq eſt cū conamine abſoluo. Unde enire dicunt
mulieres q port^o dolore leuare ſunt. Ite Eniti eſt ex/
tra vel perfecte opari/ pſicere. Sal. in Aug. Ab ado/
leſcētia ita ſe enitū vt ab optimo quos paret. i. pſe/
cre exercitū vel operatū. Col. li. ij. Sed nec in media
parte verūre cōſiſtat deqz requie in ſūma vt ſpe cel/
ſandi totū ſpatū bōs agilius enitatur. i. exaret/ per/
ficiat. Nunc Enire aduerbū/ qd z enitū dicit. Cicero
Ego illos malos z audaces ſemp enitū cōtra ſortu/
nas atq honores hui^o ordinis oīa feciſſe ſentio. In/
nitor/ inherco/ firmo. Col. lib. vj. Quo plus ſol me/
die arbores qbus vitis applicata z religata innitiſ/
accipiat. Hiero. ad iulianū Quid ſcalā de terra vſq
ad cglū z de ſuper innitiſſe dūm vt laſſis manus porri/
geret. Obnitor/ contra nitor/ oblucoz/ induroz/ obſar/
mor. Virgil. li. iij. geoz. Verſaq in obnitorz videntur
cornua vaſto cū gemitu cōtra obluctātes. Aug. lib. ij.
de ciui. dei. Quorū dicta cōtraria ſi toties velim^o re/
ſellere quoties obnita fronte ſtatuertū: non cogitare
qd dicant dū quocūqz mō noſtris diſputatiōibus cō/
tradican. Nunc aduerbū obnire qd ſignificat cū co/
natu/ inſtāter quantū poſſibile eſt contra conantem.
Terent. in an. Pedibus manibulqz obnire omnia fa/
cturum. Pernitor/ valde nitor. Ser. Pernit perſue/
rans a pernītēdo tractū eſt. Renitor/ ſera nitor. Hie
ro. ad iulianū. Si hui^o cōſilio noſtro vel amicus vel
aſſeda vel ppinqu^o renitiſ: z ad delicias reuocat in/
telligito cū nō de tua aia/ ſed de ſuo ventre cogitare.
Subnitor/ ſuſſulcio. Virgil. lib. iij. Parua philorece
ſubnita petilia muro. Aliquādo eſt ſurſum nitor. Le/
cil. lib. anna. Ea latini ſubnito animo ex victoria cōſ/
ſilium ineunt. Et habent pe. pro.

Nixus a. um. participiū. Nixus uſ. nomē: z ſignificat
partum. Virgil. Naud ſetus nixibus edunt.

Nixurio is. pe. cor. nixuri. nixivolo ſeu cupio aut cono/
ſacere. Nigid. Nixurit qui niti vult z in conatu ſep/
uſ aliqua re perſellitur.

Nitor/ ſplendor in quacūqz re dicit^o. Lige. in Lato. Tū

Aum. Interdū enodare est sine nodis qui in arbori-
bus sunt facere. Col. li. vi. Quē plinus appositione
vnde prouenerint leuissime virge falce debet enoda-
ri. Conodo et in nodo sunt eiusdem significationis cum
simplici: et habent penul. pro.
Noegeū amicali genus candidi. Tū etiā pro candido
quāq. ponit. L. iiii. Ach. ymas de ore noegeo terfit.
Noeole/ papille que ex faucibus caprarū depēdēt/ bar-
basitulum vocatur.
Nome vlcera q. depascunt/ vorantes secūdo corpus.
Nomades penul. cor. populi in scythia europe: quorū
vita omnis in pascendis gregibus habet. Sunt etiā
populi in ethiopia: vt Pl. lib. vi. scribit. Hier. No-
mades et troglodyte et scythe et bunzo noua feritas
femine crudis vescitur carnis. Dicit nomades a
bo greco vt. uo quod est pasco.
Nomen quā si nouimē a nosco quia noticiā faciat: naz
per id quicquid nominamus agnoscit. Vel nōmē di-
citur notamē. Aut a greco qd est ονομα abiecta o.
Et habet multas significationes: quāq. vna talis est
que inest appellationi rerū omniū. Est em nomen p/
pūū vocabulū singulorū. Virg. L. iiii. nomina mille:
mille nocēdi artes. Idē: Nōmē aut referēs priam.
Verba autē nostra rerū nomina sunt: vt falio/ curro.
Atq. his oib. nōm. res significant. Tū is sapiētis
simus iudicatus est q. rebus nōia iposuit. Tū omne
qd loqmur. i. omnes partes oratiōis rerū nōia sunt.
Alia nōis significantia est quā vna partē oratiōis ex
otto videmus esse signatā: vt nōmē/ pnomē/ vbum.
Tertia nōis pūū vt hois et deorū. Quarta quadri-
partita est: quā vna quēq. persona sine alterius com-
muniōne signat. Qd dicit. lib. iiii. sic diffinit. Mo-
men est qd vnicuiq. psonę attribuit quo quęq. suo p/
prio et certo vocabulo appellat. Ergo vt propriū p/
long hoc nomen et certū sit per quattuor tendit. Prie
nomen/ nomen/ cognomen et agnomē. Prenomē in-
terdū vna interdū duabus/ interdū tribus litteris cō-
tinetur. L. vt Caius. Gn. Gneus. Ser. Sextus. Fu-
itq. nōnulla ratio pnois. Nā et quintū ideo dixerunt
q. quinto fortassis loco natus esset Lucius q. in initio
lucis exortus. Gneū a corporis effigie. Cognomen
maiorū est tractū ex familia vel sanguine: vt Lome-
lius ex cornelius. Nomen vt propriū psonę est qd
propriū gentilitiū: hoc est qd originē gētis vel fami-
lię declarat. vt L. Scipio. Agnomen extrinsecus
venit. Est hoc tribus modis. Aut ex animo vt supb.
p. Aut ex corpore vt Crassus/ pulcher. Aut ex for-
tuna: vt Africanus/ Botticus/ Africanus/ Numātin.
a deuitis gētibus: sed hoc raro usurpat. Cognomē
nāq. siue cognomen tū pot. q. agnomen dicit. L. Scipio
ille cui africanus fuit cognomē. Idē: Leg. nō
cognomen solū atthenis depozasse sed humanitates
et prudentiā intelligo. Dis quattuor partibus psonę
propriū et certū nomen includit: vt publicus pnomē
nomen scipio. Cornelius cognomē. Africa/ agnomē.
Qui autē pnomē/ nomen et cognomen tū ponunt di-
cunt publicus pnomē cō. Cornelius nomen/ scipio cog-
nomē. Et nomē quidē atq. cognomen omniū eiusdē
familię cōmune erat: p nomen dō tū singulorū. Et iō
propriū nomen quo seinuicem gentiles vocabant.
Vir. Pater appellabat ex duobus filiis/ alterum pu-
bliū/ alterū Lucū. Nec aliter inter se fratres ipi vo-
cabāt. Quidā etiā a vestimēto cognomē sortiti sunt:
vt Antonius/ Caracalla. Quidā a pecore minorū: vt
porcius/ scropha. Quidā a pecore maiorū: vt Equit.
Laurus. Quidā a piscibus: vt sergius/ orata/ Du-
rena. Quidā ab arboribus: vt fronditius. Quidā
ab ea re quā optime sereret: vt fabius/ Lētilius. L.
Apinsendo pilūnus qui prius pilū inuenit et mul-

ta hmoi. Est quādo nomē pro decore/ cognatiōe et di-
gnitate ponat. Virg. Auallumq. humeris caput et
sine noie corpus. Interdū pro generositate. Idē lib.
ii. geor. Aut pomis sua nōia seruāt. Interdū pro no-
bilitate generis: ex qua sit nomē qd famā significat.
Idem: Et nos aliquid nomēq. decusq. gessimus. Et
illud: Velius est nomen bonū q. diuitie multę. In-
terdū pro gente. Virg. Nostrūq. in nomen iuras.
Interdū pro debito seu debito aut credito qd sene-
rauimus: quoniā nōia eorū q. vīuras soluturi erant in
calēdario feneratoris scribebāt. Et simili modo qui-
cūq. aliquid debebat. L. lentulo: Et bonū nomen
existimet adeptus. i. bonus debitor. Sue. Et q. in sin-
gulos annos stipendiū nōia imposuit.
Nomino as. appello/ nomē impono. Lact. lib. iiii. Si
autē diuinus nō sit ne deus quidē sit: vnde ipsa diui-
nitas noiatur. Vnde denoio: qd idē est qd nomio seu
nomen alicuius habeo. Col. li. iiii. Quippe vniuersę
regiones/ regionūq. singule pene partes habēt pro/
pria vitū genera: q. cōsuetudine sua denoiant.
Nominatum per singulorū nōia. Pl. Cum villico oēs
nominatum assignati essent. Dicit tamē et de vno: vt
tenens cruentū pugionē. Vtutus nominatum cicero
nem inelamauit. L. lib. iiii. offi. Quicquid enim est
in padio vitū id statuerit si vedito: sciret nisi noiatur
dictum esset pñari oportere.
Nomēclator/ a nōie calādo. i. vocando qui memoriter
vnūquēq. noiatur vocare didicit: vt puta in foro re/
os: in iuuio/ iuuas. Apul. Et ad nomēclatorē mox
citati venerunt. Nozū opera vrebātur potissimum
candidati vt sibi in prestando suffragatores nōia ci-
uium suggererēt. Unde laudatur Lat. q. legē seruā
uerit q. cādidato nomēclatores adesse vetat/ vt per
seipm sine nomēclatore noiatur saluaret ciues ro/
manos. hi et farcitores quos dicebant: q. salutatozū
nōia: vt ait Festus: velut infarcirent pentozi auri.
Vnde nomēclatio et nomēclatura. p nūcupatiōe et no-
minatione. Col. lib. iiii. Quare pudētis magistri est
eiusdem nomēclationis aucupio quo potiri nequeat
studiosos non demorari. Pl. lib. ii. Fouem quidem
aut mercuriū aliter vt alios inter se vocari et esse cōle-
stis nomēclature.
Nomos/ latine lex dicitur.
Nomodactes/ qui legem docet.
Nomophylaces/ legum custodes et seruatores. πνοφύλακες
vo. uo. a lege et φύλαξ. custos. Col. lib. vii. Nō sa-
tis vīsum est bonas leges habere nisi custodes earū
diligētissimos ciues creassent: quos greci nomophy-
lacas appellant.
Nomothete/ latine legisferi dicuntur. Unde Solō nō/
mothetes dictus.
Nomentū/ oppidū in latio non procul ab vrbē roma.
Var. Si vicino tibi nomēto rura colunt. Vnde no-
mentana via romę qua itur nomenitum. Et nomenita/
ni qui nomenitū habitant.
Nō/ negatiua dictio/ accōmodari potest indicatiuo: vt
Nō tulit atēgenes. Optatiuo: Nō mibi si cētū ligę
sint oras cētū. Subiunctiuo: vt Nō illa quāq. me-
naue per astra Ire neq. a terra moneat puelle funē
Quę si negationi pponat/ affirmat: vt non nūl tibi
debeo. i. aliqd tibi debeo. Cum dō postponit magis
affirmat q. si pponeret: vt si dicerō: Nūl nō tibi de-
beo. significat em/ oē tibi debeo. Qui. li. iiii. fal. Dul-
ta tibi in memores nil nō debem. elise. i. debem. mltā
tibi cū fueris de nobis merita: sed elise debem. oia.
Non modo/ significat non solum: vt non modo te dili-
go/ sed etiā amo. Quādoq. ponitur pro neduz. Tre-
bonius L. cōtri. Nō enim nescis quanti te faciā: et q.
p. veterrimo amore omnibus tuis etiā minimis cō/
modis nō modo tanto bono gaudeā.

Nonnumquam significat aliquando.

None quasi noue propter initium obseruationis. Vel quod ab eo die semper ad idus noue dies putentur: sicut apud thulos quod hi nono quoque die regis sui salutabat et de propriis negociis consulebant. Vel ideo none dicitur sunt quod ante diem nonum sunt siue a noua luna cum potest eo die nouam lunam obseruaret et vitam regi sacri sculorum indicabat.

Nonacris locus in arcadia. Vicitru. Est in arcadia nonacris notata quod habet in montibus stillantes ex saxo frigidissimos humores. Hec autem aqua Strigofydor appellatur quia neque argentei neque ensi neque ferreum vas potest subsistere sed dissiluit ac dissipat. Conseruare autem et ea primere nisi ungula mulina nil potest.

Normandia regio gallie ultra Sequanum flumen: quod a Carolo magno deuicta fide christiana suscepit.

Notwegia regio in europa septentrionalis versus oceanum germanicum sita.

Norma fabricorum instrumentum habens duo latera: quo omnia diriguntur metiunturque et Regula dicitur. Unde recta dimensio sunt norma habere dicitur. Cice. in Le. Mihi ego dico. L. Fabricii. D. Curii. Tullii communem quos sapientes maiores nostri iudicabant ad istorum normam fuisse sapientes. Per translationem vero ponitur pro recta vite via. Hieronymus. diminutiuum usus est.

Si quid in hac norma apostolicę vite et religionis dispensatione: correptione vel mutatio indiget: episcopo vero committitur. A norma sunt adiectiua Abnorme et enorme.

Normarus a. um. quod est regulatus et directus. Col. li. iiii. Antiqua illa ciconia innoxia et tanquam supposito vasi ad perpendiculari norma inisteret.

Notici pe. cor. regio in europa: ut lib. ii. scribit Ptolemy. limites habet ab occasu Euxini fluminis: quod medius est inter Scythicos et Moicos. A septentrione Danubii: ab ortu solis montes Ceti et panonia superioris determinat a notico. A meridie montes Curuancę qui est super Istria. Ea nunc regione plerique Bavarię appellant. Unde sit noticus a. um. Dora. lib. i. car. Quas neque noticus diceret ensis.

Notos grece latine morbus. Mosema atis. morbus egrotudo. Moseo egrotus. Mosemos egrotus: Mosemaicus: valitudinarius.

Nosocomion hospitalis: languentium villa et domicilium ad quod diuerunt egrotantes pauperes. Hieronymus. ad Oceanum Ceteri quod habere poterat distribuit dilapidauit ac vendidit et in pecunia congregatum vilius pauperum apparuit. Et primo omnium nosocomion. i. languentium villam instituit in quod egrotantes colligeret de plateis: et consumpta languoribus atque inedia miserorum membra resoueret.

Nosco is. noui motus: quod et gnosco dicitur. Unde Agnosco et cognosco et ignosco. Significat autem noscere ultra notam significationem carum habere. Virg. lib. iii. georg. Et patriam sole et certos nouere penates: habet et alia composita: ut Dignosco/intergnosco: inter alios nosco Cice. i. Lel. Secerni autem blandus amicus a vero et intergnosco tam potest adhibita diligentia. Pernosco/pescere nosco. Col. lib. vii. Itaque sicut romani fescperunt ipse quoque cetero tam pecorum quam agros cultum pernoscere. Fir autem nosco a greco: Nam greci γνωσκεν dicunt cognoscere. γνωσκειν cognitum γνωσκειν noticiam προ γνωσκειν signa. Sic latini veteres non nosco/sz gnosco dicebant et gnoscuntur. Et gnoro pro scio.

Nosito as. pe. cor. frequentatiuum a nosco. Plautus in Cist. Huc vestigia si quod sunt noscitabo. Lili. li. ii. Circumspectare oib' foris patib' senatores raroque visum noscitare.

Noto as. est frequentatiuum a nosco. Plautus. In quo siliter est notandum quod cum a notu sit derivatum: corripuit tamen per. Nec mirum composita esse a notus mutata o in i cor. ut Agnitus/cognitus cum ignotus seruauerit o. Est au-

tem notare aia duertere. Lactantius. li. ii. Cursum siderum et defectum notauerunt. per translationem scripsit. Li. Aulo. Ceci. Deinde ut ea in ciuitate boni viri et boni ciues nulla ignominia notati non reuerterentur: in qua tot scelerum condempnationes reuerterentur. Summi quoque per Initulare/inscribere. Hieronymus. in plogo. sup. Salo. In pueribus notantur puerbia salomonis. Quos per facere. Lactantius. lib. iii. Qui signum hoc veri et diuini sanguinis in summo corporis sui notauerunt. Potest etiam dici a nota derivatum: ut sit notare signum notam ve apponere. Iuuenius. Sed quod fabrici censor notet. Lactantius. lib. iii. pprie Lilius rei figuram etiam in dei nunc exhibet cum limina sua de cruore agni notat. Et notare est ab alio dictata comscribere. Unde quod dicitur scriptor. Qui vero scribit notari us appellatur. Item Notare ignominia afficere. Cicero. Sed notanda putauit libidine nimia. Composita huius verbi sunt Annoro/conoro/denoro/pignoro/anteno to seu antesigno. Subnoto. Dar. Et non sobria verba subnotati habentque per cor.

Notę vocantur vulgo gibberę: quas teste Eusebio primus Tyro Cicer. libentius inuenit. Sue. de Lesa. Extant et ad ciceronem. ite ad familiares domesticos de reb' in quibus si qua occultius pferenda erant per notas scripsit: hoc est sic structo litterarum ordine: ut nulli duobus effici posset: quod si inuestigare et persequi vellent quartum elementorum litterarum. i. d. p. a. et perinde reliquas commutet. Hel. de notis. Lilius sic scribit: In epistolis Lilius inueniuntur litterę singulares sine coagmentis syllabarum: et quibus verba cõfici nulla possunt. Curius. Lilius. p. scriptura posuit. Quare mi. Cice. perseverare cõstiter nos pseruare. Et Sulpitius successori Mos de meliori nota comenda. Quos nota dicit signum seu macula qua res ipsa notat. Etiam tam in aio quod in corpore. De corpore Virg. lib. iii. georg. Continuo notas et nota gētis inuunt. Unde gentium notę dicitur signa cum quibus ex vero materno infantem egrediuntur. Cum ad animam referretur: et in bonum et in malum sumi potest. Ad laudem. Qui. retulit cum ait: Ille numquam trahit ab vbe notam. Ad ignominiam siue. pbz. Sue. Curius affectus notę. Li. ii. offi. O turpe nota reponit. Unde notare/ignominia afficere. Hieronymus. Multa cum libertate notabatur. Quibus diminutiuum est notula a quo fit aliud diminutiuum Notella.

Notabilis quod nosci potest. Col. lib. iiii. Meos folii notabile gerit. i. per quod nosci crebro possit. Quintus. Vagie notabilis pallor desomnis.

Notarius a notis dictus est: id est litteris vel gibberis qui per notas quasdam multarum litterarum vim habentes dicta colligunt.

Noteo es. notui. a quo notescit motus fit. Lactantius. lib. i. Quod quod fieri non potuit: ut hoi per seipsum ratione diuina notesceret: non est passus boiem diuini errare. Prop. Nec min' hec nostri notesceret fama sepulchri. Hinc fit Agnoscere. Lactantius. li. v. Denique a doctis huius seculi quibus forte scripta eius innotuerunt: irridere solent. i. nota et manifesta facta fuerunt. Cyprianus de in epistola ad presbyteros. Innotescere. per notum facere posuit: cum ait: Vos curate ut scripta nostra et illoz rescripta fratribus nostris innotescant.

Notifico as. notum facio. Quod. li. i. de pon. Atque modum pene notificare velis.

Notio/cognitio/demonstratio/manifestatio. Cice. li. iiii. offi. Explica atque excute intelligentiam tuam: ut videas si sit in ea species/forma et notio boni viri. Proprie autem Boet. comentario. ii. topi. Notio intellectus est quidam et simpliciter mentis conceptio que ad res plures pertineat a seimicem differetes.

Notitia/cognitio a notus quod et notio dicitur. Notus a. um. cognitus amicus et charus dicitur. Virg. li. vii. Et notis compellat vocibus vitro. Idem. Dic inter flumina

na nota. i. cara: vt inquit Ser. Notus notū vent me
ridionalis hauster dice^r possit em latine humor dr.
Notus cum aspiratioe is apud grecos dicit^r q^r ex vro
re non legitima natus est. Virgil. lib. viii. Supposita
ta de matre notus furata creauit.

Notiores pen. cor. latine torpida legnities dicit^r p^ro
p^ro. languidus.

Nouus a. um. pro pte dicit^r recens et quod nuper fuit.
Quid. In noua fert anim^r mutatas dicere formas.
Corpora: ab p^ro. Nouū accipit qñq^r pro magno et
mirando. Virgil. Pollio i ipse facit noua carmina
Anq^r p^ropinato. Idē: Quis furor istenou^r? Moui
quoq^r boies dicunt quoz nulli maiores clari fueret:
sed ipsi p^r seipos clari esse incipiūt et magistrat^r in ci
uitate assequi. Cic. Moui boies plurimi eodē hono
res cōsecuti sunt. A nouus sūt aduerbia noue et noui
tur et superlatiuū nouissimus qd^r p^r vltimo ponti con
suevit: q^r recent^r sunt vltim^r locū habent. Cic.
lib. j. de ora. Que duo sunt ad iudiciū nouissima.

Nouicius a. um. qd^r est nouū. Cuius cōtrariū est Vete
ranus. Dicitur. Si tamē nouicia mancipia fuerunt
non etiā veterana. Mancipia autē nouicia intelligū
tur que anno nouū seruierūt. Plī. Nouiciū vinū re
sinatum conduct.

Nouo as. nouū facio. Sal. Cōsul optimū factū rat^r no
ces q^r instabat ancape ne qd^r eo spatio nouaret. Au
ius cōposita sunt: In nouo et renouo. Lul. lib. j. Fe
rus inter romā laumūq^r vbes renouatū ē. Et in sa
cria litteris: In noua signa inuita mirabilia.

Nouacula cul. culter rasiū: a nouo as. q^r nouare
id est nouū facere videat. Aug. in Battis. S^r insidi
atur p^rter potētes: acuit nouacula vñ capillos: nō vñ
caput inclinet. Col. li. vlti. poluit p^r cultro licet nō ra
sorio. Rapoz inq^r s^rotū distilla sumito: eaq^r si sūt
lucosa detergito et sūmā cutē nouacula decerpito.

Noualis genere sē. et nouale ge. neu. dicit^r pōt^r p^r Ser.
et diuersis modis exponi solet. Paul. iurecō. dicit^r cē
terā p^roficiam q^r anno cessat. Sic Agr. Qui inter
mittitur a nouādo noualis ager. Sic Plī. Nouale
est inq^r qd^r alternis annis serit. Idē sēntire videt^r Fe
lius: cum ait: Noualis ager noue relit^r sēuēt. At
Ser. vult nouale esse aruū: tūc p^rimū ad sēmentū p^r
scissum. Unde Virg. Impius hec tam culta noualia
miles habebit: Deplozabat em agū in quo instrue
do magnope laborasset. Sic Biero. diffinit. Noua
le est ager nunc p^rimū p^rscissus. Et Quinti. in milite
mariano. Vox ingentibus lacertis humū fodere se
gnem futuris noualibus eruere syluā. Sed Virg. in
sensum p^riorē accipit cum inquit. Alternis idem ton
sas cessare nouales et legnē patiēre seu durescere cā
pum. Idēq^r Ser. alibi ait. Noualia. i. noua terra
q^r per singulos annos renouat^r per semina.

Nouellus a. um. diminutiū a nou^r. Ambro. Nouel
lam oliuam dicit.

Nouello as. nouū agrū colo: seu nouas vites pango.
Sue. Edixit ne q^r i italia nouellaret. Idē cōpositū
est Renouello: qd^r est rursus nouellū fieri. Col. li. iij.
Eulmo diuinea si nō aridos in opa hz trācos et flecti
pōt^r factis sulcis optime sternit atq^r ita renouellat.
Nouellatū sumit^r p^r vinea et nouellis vitibus confita.
Paul. iurecō. Veluti si nouellatū in fundo factū sit.
Nouerca dr^r quā q^r liberis sublati nouas vroē ducit
arcēde familie grā dicit^r q^r noua supinducat a p^rre.

Nouocomēses dicit^r sunt quos Romū vū? Cesar inq^r
nos ad habitādū deduxit. Fuerūt em qñq^r milia e q^r
bus qñgenti illustrissimi greci fuerūt q^r oppido nomē
relinquētes et nouū comū appellātes: nouocomēses
oppidanos vocauerūt: bos ciuitate donatos in habi
tatoz numero descripsit. Est autem comū et nouoco
mū oppidū italie trāspadane a plinio i noua regiōe

collocatū: a q^r Comenses et nouocomēses dicit^r sunt.
Nouē gen^r numeri: a q^r sit nouen^r a. um. et nouenari^r a.
um. Var. Quo pacto erūt in multis et pastorib^r noue
ne p^res: vbi nec admittunt nec seque obseruant. S^r
do in hoibus posse nouenariū retinere numerū.

Nouēdiū. i. diez spatiū: a quo nouēdiale sacrificiū qd^r
mortuo fieri solebat nono die postq^r erat sepult^r. Li
ui. Nouēdiale sacrū publice susceptū est.

Nouenciū dicit^r qd^r est nouē vnciarū.

Nora noceo q^r oculis noceat: vel a greco qd^r est pōg.
An et nyctileus dicit^r est bacch^r q^r eius sacra nociū
celebrarent. Est autē nora terre vmbra. Mactis par
tes sunt vespā crepusculū et ciniū interpestiū. Bal
liciniū lucifer et maritiniū. Diuidunt etiā milites no
ctē in vigiliis quattuor q^r singule triuz horaz spatio
supputant: qñ seruāt caltra vicissim p^r vigiliis. Et vi
cebatur prima vigilia/ secunda/ tertia et quarta. Et vi
scribit Biero. Vigiles secundi primio: et secūdis ter
tij/ tertijq^r nouissimū in statio succedebant: dato si
gno a Tubicine. Unde Luc. Tertia iā vigiles com
mouerat hora secūdos. A nora sūt p^rior. Noctua/ no
cticoz/ nocturn^r/ noctesco/ p^rnocto/ noctuagus/ no
ctilica/ binocitiū/ trinocitiū/ quadrinocitiū et hmoi.

Nora/ pena dicit^r. Nā nora deditur dicim^r aliquē: hoc
est pene tradere ob nora q^r significat culpā. An nora
les actiōes: vt Pau. inq^r appellat^r q^r nō ex p^rtractur
sed ex nora atq^r maleficio seruo aduersus nos insti
tuitur: quarū actionū vis et potestas hec est: vt si dā
nati fuerimus liceat nobis deditiōe ipsius corporis
qd^r deliquerit euitare litis estimationē: dando. i. cor
pus viuū. Quid. Verba fides sequit^r nora tibi dedi
tus hostis. Spargit effuso cornua bacche mero. Ali
qñ nora dr^r culpa. An iureconsult^r de dō. significa
scribit nora appellatiōe oē delictū p^rneri. Lul. Ob
quā meā nora. Terē. in eu. Unā hāc nora amitte: si
aliā admiserō vñq^r occidito. Aliqñ dr^r Lesto/ dānuz.
Quid. li. xv. me. Noce noce^r pote sine nora luce bi
bunt. Col. li. iij. Ea res a nora curgulionū videt^r cō
ditas fruges defendere. Sue. Spurināq^r irridēs et
vt falsuz argut^r q^r sine vlla nora sua idus martie ad
essent. Moritudo etiā apud veteres. p^rnoza dr^r.

Noria culpa. Plau. in Ver. Nihil magis manifeste
ceneo/ innotia es. Et notia.

Norius a. um. quod nocet. Cuius cōtrariū Innoxius
qui non nocet.

N Ante V

Nubes est vapor humid^r in sublime egressus: siue aer
in liquore coactus: cuius densitas haud dubie solem
obumbrat/ sunt q^r hoc nomen a p^ro. o. o. dēriūt quod
apud grecos a priuatione lucis nomē accepit quē ad
modū κρυφα^r qd^r nymbū significat a q^r nostri gne
phosum dicere obscur^r quasi nebulosum. Var. Bne
phosus locus et sine vlla luce.

Nabecula diminutiū/ parua nubes. Plī. li. xviij. Nu
becula quis parua ventū p^rcellosum dabit.

Nubilus a. um. p^ro. cor. fulcū: nubibus tectū. Nubilus
dō substantiū/ significat ipsam nubem.

Nubilosus a. um. quod est nubibus plēnū.

Nubilariū/ locus quo p^rpter nubes cōferunt frumēta
semitrita. Col. li. j. Quic arce nubilari/ applicari de
bet maxime in italia. p^rpter incōstātiā celi quo collata
semitrita frumēta. p^regant si subitanē imber accē
serit. Dicit^r et Nubilar. Idem lib. ij. Qui si salabus
segetes cū parte culmi demissa sit p^rorin^r in accruū
vel in nubilari p^rgeritur.

Nubilo as. nubilū seu obscurum facio. Lato de re rus.
Abi nubilat^r et noctu sub tecto postito quotidie cū sol
erit in sole ponito. Hinc cōponit^r Obnubilo qd^r est
totū obscurū facio et quasi nubid^r impleo. Bel. li. j.

Neque oris quoque et vultus serenitate stoici hominis
vix illa posse egritudine obnubilari.
Nubo is. plu. prum. et nuptus sum. fteritū facit/signifi-
catq; operio/velo: a nube q; celū operit. Qm̄ dō spō
se apud veteres dū viro tradebantur nubere: hoc est
velare capita solebant: factū est vt nubere vlrupet. p
viro tradere seu viro tradi. Nam et actiue dicimus:
Nuplit filiā cesari. Et passiuē: Eius filia nuplit cesa-
ri. Est autē propriū mulieris. Terē. in an. Diebāt ho-
die filiā meā nubere tuo nato: non em̄ vir/ sed mulier
pprie nubit. Licet qñq; figurate vel peruerso natu-
re ordine ppostero dicat. Pōpo. in pauiceatis. Sed
me^o frat maior postq; vidit me domo eieci nuplit
posterior dotatē vctule varicose aphe. Sue. de ne-
rone. Cui etiam sicut ipsi Epoxis ira denupsit. Juue.
Quid queris nubit amicus. Cōstruit cū dō et aliqñ
cū abltō mediate ppositiōe cum: vt mlier nuplit mi-
hi et meci. Luce. Bar. Latoni Regis partiborū filiū
quo cū esset nupta regis armeniorū foror. Dui^o pas-
suū lectū est. Non nubent neq; nubent. Vbi Hier.
Nubāt viri/ nubunt forasse vxores: Quis et mulie-
res nubere dicunt: et qdē frequētius q; nubī. Itē con-
tra Deluid. Nubebant oēs et nubebant. An hic nu-
ptus: hec nupta: marit^o et marita. Plau. in Cat. Cha-
rinā liber scire q; agat nouū nuptū. i. maritū vt erpo-
nit Prut. Dui^o vbi cōposita sunt: Cōnubo/ qd est ma-
trimonio iungo: quasi simul nubo. Apu. Nescienti
bulq; partibus puellari etate cōnupseramus. Dinc
Eunubiū ius legimus matrimonii: Denubo/ innubo
qd proprie significat ad dōmū viri trāsire. Unde et p
transire simpliciter sumit. Lucil. lib. vi. saty. Quam
em̄ inuadere atq; innubere censet. Dinc Innub^o / q
vxorē ducit et Innuba q; viro tradit. Obnubo/ absco-
do/tego. Gra. Obnubiq; comas et tēperat altra ga-
lero. Liui. lib. j. Caput obnubito infelici arbori teste
suspendito. Pronubo nuptiū ssum: a quo pnubus
et pnuba pe. cor. sed cetera oia habent pe. pro.
Nubilis q; est apta vt viro in matrimoniū iungat.
Nuptus a. um. participiū. Lact. Eāq; cephyro nuptā.
Unde nupta verba dicebāt q; non licebat virginē di-
cere. Plau. Virgo sum nondū didici verba nupta di-
cere. Quis cōtrapositū est Innupta q; nondū acce-
pit virū vt innupteq; puellē. Nuptus nupti marit^o.
Quis raro sit in vlu nisi apud veteres: vt apud Pla.
Charinā liber scire qd agat nouū nuptū. Nup^o tus
proprio nubedi actu: nā dicimus hec data est nuptui
et ad nuptū. Lact. Et forores suas nuptui in alias ci-
uitates collocasse. Aug. li. vi. de ci. dei. Sacra sunt
Junonis: et hec in eius dilecta insula Samo celebra-
tur vbi ad nuptū data est Ioui.
Nuptie pūctio maris et feminez cōsortiū ois vitē diui-
ni et humani iuris cōmunicatio: proprie tñ dicunt ce-
rimonie et hilaritates in ducendis vxoribus.
Nuptialis et hoc nuptiale: qd pñet ad nuptias vt nu-
ptialis thalamus. Dinc fit nuptialiter aduerbiū qd
significat more nuptiarū.
Nuptiato: qui nuptias appetit. Hiero. ptra Ioui. Di-
cam et ego nuptiatoibus meis qui post castitatem et
diurnā continentia sudant ad coitū et pecudū mo-
re lasciuia. Sic inspicies estis: vt Lū ceperitis spi-
ritu nunc carni consumemini.
Nuces a nocēdo dicte q; satis noceant. Qui. Quoniā
sata ledere credo: Culus in extremo margine fund^o
habet: siue q; lingue noceant. Vel q; vt nox aerē ita
nux succo suo corp^o atrū faciat. Cōstat nucis nucleū
esse difficile cōcoctu doloze capitis inferentē tussitē/
bus inimicū. Grece cā kōpoy vocat a grauedine ca-
pitis kapa em̄ caput significat. Est autē nux genera-
le oib^o q; duro opimēto regunt: vt sunt Castanez amy-
gdale/ auellane et hmoi. Virgil^o: Castanez nuces.

Pomū generale nomen omnī fructus que ex arbo-
ribus elui apta proueniunt siue molliū siue durorū.
Dala dō non qdūq; pomi genus tenerioris atq;
carnosi: sed ea tñ dici que sui nois arboribus produ-
cuntur his. i. quos malos vocamus quādamodū py-
ra q; pyrus. pducit: hoc modo mala citrea siue medi-
ca dicimus. Dala cotonea/ mala punica et q; vulgo
generalī vocabulo appellant mala. De nucib^o. Qu-
de in dictione Juglans.
Nuceus a. um. qd est ex nuce. Hiero. ad Paulinū de
daniele. Secundus virgā nucem et ollā succentam
a facie aquilonis.
Nucula dimi. minuta nux. An et pñestini Nucule ap-
pellati sunt: a nucula sit aliud dimi. Nucella.
Nucleus/ qd tenet in nuce includit. Pla. in Eur. Qui
enuce nucleū esse vult/ frangit nucem. inde Enucleo-
as. Hō solū autē nucle^o dicit de nuce/ sed etiā de te-
sta et ferro: vt et Cic. li. vii. Et Pli. pater vti ea vor-
statumē fere id significet qd greci nūc chōdron/ nunc
pyrena vocant materiā quāq; prohibet intus ac re-
sistentē intelligi volētes. Pli. Forma cū maxima dis-
ferentia est in his quidē nucleus ferri tantū excoqui-
tur ad indurandā aciem. Aliq; modo sunt ad densan-
dos incudes malleorūq; rostra.
Nuceria/ ciuitas campanie. de qua Syr. Illic nuceria
et garus nauatilibus. Lucerna dō oppidū Apulie/ a
qua Lucerni dicitur.
Nudus a. um. qd est sine regimine. Virgil^o. Nuda sinu.
Donit qñq; pro infepulto/ q; i. cadauer saxo reccum
nō sit. Idē Nud^o in ignota palinure iacebis arena.
Nuditas/ simplicitas. Et qñq; sumit p inopia.
Nudipedalia/ sacra erant hiero solymis: vt scribit Hier-
ro. contra Ioui. De his meminit Egip^o. libro. ij. bel-
li iudaici.
Nudo as. nudū facio/ detego Apul. Tum vulnus nu-
dare iussus est. Interdū nudū et nudatū sic distingui-
tur q; nudū sit qd nunq; tectū fuit. Nudatū qd tectū
esse cōsuevit: sed nunc tectū nō est. Aliqñ nudo signi-
ficat indico. Virgil^o. Traiectas pectora ferro nuda-
uit. Nudo sit cōpositū denudo pe. pro. vt Denuda-
crura tua.
Nudistertius et nudiusquartus cōposita sunt a nunc et
die tertio et die quarto. i. nunc est dies tertius et nūc
est dies quartus. Semperq; de fterito dicunt. Dicit
tur et Nudiusquint^o et nudiussextus. Plau. in Duf.
Nam heri et nudistertius et quartus et quine/ septis
vq; postq; hinc peregre eius pater abiit.
Nuge arū. a nō et ago cōponi videt q; nihil agat. Sūt
em̄ sermones leuiū rerū ac nulli^o pōderis: et plegūq;
scurriles ioculatorūq;. An Catull^o et marcialis poe-
mata sua vocant nugas vt de inanibus vel rebz vel
verbis loquentia. Scribit Hiero. hoc vocabulū ex
hebreo fonte ad grecos latinosq; deriuatū.
Nugar triū generū: Similiter et nugas triū generū et
indeclinabile: idē significat. i. nugatorē et cū qui vana
loquit. Hiero. in Sophomā. Nugas q; a lege recess-
serant cōgregabo. Et in lib. Sapientie. Tanq; nuga-
ces estimati sumus ab illo.
Nugigerulus pe. cor. qui vana nunciat.
Nuguedus ab antiq; dicebat q; aliqd mulieribus ve-
deret. Nam oia quibus mulieres vtunt^o p rebz va-
nis atq; inutilibus habent. Plau. in aul. Nuguedis
rebus soluta est omnibus.
Nugalis et hoc nugale/ qd est nugis plenū seu qd ē nu-
garū. Gel. Sed toreumatib^o tñ nugalibus delatrā,
tes obnugatione iusta inessit.
Nugatorius a. um. idē qd nugale. Luce. li. ij. ad beren.
Duo sunt genera vitiolaz argumentationū. Anā qd
ab aduersario respēdi solet: idq; pñet ad cam/ alte-
rū qd tametis nugatorū est: tñ nō indiget respēdōe.

Nugatoris. vana & nugas ago. Plau. in epi. Mi mi-
hi nugari potes quin fiduciam tu buc pro ducis cro-
pola. Terna cula lingua dicimus dargangi. Dine
Nugatoris nugis turbator. Idem in Ca. Euge pol-
lem talento non emam melle sum. Nam ad sapientia
huius nimius nugator fuit.

Nullus a. um. cōpositū est ab vllus/quaē non aliqz vt
ne vnus quidē. Sed cum sit nomen: ponit tñ qñqz p
non & vllus. Terē. in an. Nullus sum. i. non sum. Et
plus est dicere nullus sum q perit. Nam q perit cor-
pus est reliquū. Qui dō nullus est ita est ac si natus
nō sit. Interdū nullus ponit pro nō vel minime. Te-
ren. in an. Liberatus sum: bodie daue tua opa ac nul-
lus quidē. Plau. in Tri. Nullus credas: nulla est mi-
hi vita expectanda sine te. Tale est ac si diceretur: Ne
deorū quidē vita mihi dulcis est sine te.

Nullatenus pe. cor. aduerbiū significat nulla ex parte
nullo modo.

Nullibi significat in nullo loco.

Num soli indicatio nungit: ad qd pertinet interroga-
tio: & pene idē significat qd an: subintelligit vñqz
negationē: vt Num ego te spoliaui: quasi ego te nō
spoliaui. Sed quoniam p negationē interrogam: sub-
intelligit affirmatio: vt Nō ego te spoliaui: qñ ego
te spoliaui. Cum aut nō postponit verbo finito sub-
iunctiū postulat. Cice. Interrogauit nō dubitarent.

Numa pōpulus vir Sabinus a romulo secundus rex iu-
sticia & pietate insignis q pacatis finitimoz odūs ge-
mini iani cēpiā edidit qd apertū bella/daupum pacē
indicaret. Dicit ad religionē cōuerfus in deoz timo-
re quoad mitiores truces flecteret animos: sacra in-
stituit: sacerdotes creauit: virgines vestales: sacrauit:
pontificē maximū primus declarauit: dies festos ne-
fastosqz pōdixit: annū in duodecim mēses diuisit. Po-
stremo vbi maxima cū reuerētia & suozū & finitimozū
creuisset qdraginta annis regnasset: die suoz obijt.
Sui. τὸν ὅτι οὐκ ὡς ἀλλοτρίοι καὶ ἀνεπίτελει δέμιον οὐ
τὰ προσηύδαλλοτρίοι καὶ ἀνεπίτελει δέμιον οὐ
τὰ προσηύδαλλοτρίοι καὶ ἀνεπίτελει δέμιον οὐ
τὰ προσηύδαλλοτρίοι καὶ ἀνεπίτελει δέμιον οὐ

Numelle genus vincti lignei ad discutiendos notios
paratū quo collū et pedes inmittit. Plau. in as.
Qui aduersum stimulos lamineas/crucelqz/icompe-
desqz/neruos/catenas/carcere/numellas/pedicas/
boias. Car. lib. ij. de re rul. canibus dedit: cū ait. Cō-
sueciunt quoqz vt alligari primū possint leuib: nu-
mellis: quas si abrodere conantur: me id consuecant
facere verberibus eos deterere solent. Col. lib. vij.
hobus ceterisqz magnis animalib. Vbi inqz: Pos-
sunt etiā numelle fabricari: vt inserto capite descēde-
ribus per foramina regulis ceruix teneat. Idē dedit
ouib. & capris lib. viij. Nonnulli autē pec. numell in-
ducant virides pīneas nucce in mūlcrā dimittūt.

Numē. pprie volūtas dei est: a quo is. qd veteres pro
voto vtrpabāt. Virgil. Non hec sine numine diuū
eueniunt. Aliqz per trālationē ponit pro potestate
dei. Vñ diuersa numina. i. diuersę potestates in vno
deo esse possunt sicut de Junone scribit: q fuerit Lu-
cretio: qz vterqz curru & hasta. Quia partibus flecte-
lucina dicta est. Quia pesser nuptijs: pūba diceba-
tur. Aliqz numē sumit. p ipso deo. Vir. Spero eq-
dem mediū si qd pia numina pāt: Supplicia baulu-
rum scopulis. Aliqz p habitu atqz ornatu. Virgil.
Adimus inixti danais haud numie nostro.

Numerus est collectio unitatū. Unde unitatē dicunt
non esse numē: sed principia numeri. Et licet nume-
rus dicat de his q numerant. Interdū etiā referē ad
ea q mēsurant. Cice. lib. iij. offi. Si exēpli grā: vir bo-
nus alexandria rhodā magnū frumētū numerū addu-
xit. Interdū ad ordinē. Idem lib. ij. de natura deo/

ri. Nihil est em vt orationē numero moueri possit si-
ne cōsilio: in quo nihil est numerariū. Virg. Digerit
in numerū. Et qñ oīs cōcētus & oīs harmonia nume-
ris pstat: frequēter etiā nō solū pro ratione harmoni-
ca ponit quā greco vocabulo rythmos appellam.
Virg. Numeros memini si verba tenerē. Dine ora-
tio q numeris caret: soluta dī: q dō numeris constat
numerosa: sed etiā absolute. p quacūqz ratioē. Idem
lib. xj. Ethrusqz duces eqūqz exercit. oīs: Cōpositi
ti numero in turmas. i. rōnabiliter. Et numer. dī qñ
societas & grex seu pars. Vñ dicim. alique esse ex eo-
rum numero q est eozū particeps. Sai. Dum hecro-
me gerunt. L. Danlius ex suo nūero legato: ad mar-
tium regem mittit. i. ex his q partis sue erāt. A nu-
mer. sit adiectiū inūer. a. um. qd est sine nūero: hoc
est infinitū. In numerato ēē dī cū pecunia est in. pñ/
pñ: vt habeo pecuniā in numerato: hoc est nō valo-
rem: sed pecuniā ipam. pñptā paratāqz. Vñ de acto-
re dicere ex tpe: dictū est: ingenti cū in numerato ha-
bere: hoc est semp promptū paratūqz ad oia: sicut de
Pollide a finio scripsit: locisqz pariter accommodato di-
ctū est esse cū hozay oim. Scidū est in nūeris vt ma-
xim. qñqz ita primo loco ponit: vt viginti qñqz/ trigini-
taser. Sed si copula intercedat: ita numtr. pñpt. q
minor est quoniam infra cētū & supra viginti loqimur:
vt An. & viginti duo & x. Li. Plato vno & xviij. an-
no scribes est mortu. Socrates qto & x. cū libū q
panegyricus inscribit/ scripsisse dicitur: vñqz quin-
quaginta post: cuius magister leontinus Borgias cē-
tum & septē cōpleuit annos. Et quibus verbis colli-
gitur ante cētū pñpti numerū minorē: post centum
dō postponi. Eodē modo loqimur supra viginti mi-
lia vsqz ad cētū milia: vt milites nostri sex & viginti
milia erant: vel milites nostri erāt vices & series mil-
le: vel militū nobis erant vigintifex milia. Etenī hec
noia dum copula caret: cōposita vidētur: vt. xj. xij.
xviij. xxi. xxiij. quēadmodū illa. Andeuiginti duode-
uiginti. Eodē modo. Andeuigintimū/ duodeuiginti-
mus. Andecētesimū/ duodecētesimū. Andemille-
simū/ duodemillesimū & reliqua similiter. Hec em
noia/ secundus/ tertius/ cētesim. & reliqua bñdi signifi-
cant vltimū ex eo nūero: vt secund. i. vltim. ex duob.
Tertius vltimus ex tribus. Cētesimus vltimus ex cē-
tum: licet primus non significet vltimum ex vno: sed
ipm vñū in ordine/ tñ ad mltos subsequētes. Aliquā-
do tā nō pro vltimo ex eo numero vsurpant: vt cen-
tesimā partē bonozū patris assecut. sum: hoc est vñā
ex centū. Aliquādo p bis tñ ter tñ: vt hic ager cen-
tesimū fructū attulit: hoc est centies tantū/ quantum
sementis acceperat. Plī. Admicef huic far vt miti-
get amaritudinē eius. Et tñ sic quoqz in gratissimum
ventri est. Hascit quālicūqz solo cū centesimo grano
ipm qz pro letamine est. i. cum centū granis sue cū cē-
tuplo grano. Hec mō appellata est quadragesima/
q quadraginta dies pīneat. Dine significatū habēt
nomina illa numeralia/ simplis/ duplus/ decuplus &
similia: hoc est semel tñ/ bis tñ/ decies tñ. Sunt h-
terea numeralia/ vnarius/ binarius/ ternarius/ vice-
narius/ cētenarius & silia q denotāt nō multiplicatio-
nem/ sed numerū aliarū rerū q nō numerat. vt lapis
centenarius: nō q cētiplex sit/ sed centū librarū: ho-
mo cētenarius/ q habeat centū annos. Hec cētena-
rius/ cētū capitū gter. Dicim. etiā binariū/ ternariū/
centenariū numerū: qz numerus oia cōplectit. ppter
qd recte dicimus: Centenariū numēz annoz ingrel-
sus est/ non autē cētenariū annū. Et millenariū nume-
rum pondo vehit: nō autē millenaria pondo. Itē sin-
gulū/ binū/ trinū/ senū/ quēternū/ quīnū/ senū/ septē-
nū/ octonū/ nouenū/ denū/ vndenū/ duodenū/ trenū
denū/ quaternū/ quīnū/ quīnū/ senū/ denū vel denū

quaternum/denunquid/denunfens/denunsepte/
num/denun octon/denunouen/denunvici/denunvici
singulū/vicēnū binū/vicēnternū suē singulū z vice
num/binū z vicēnū z ita deinceps. Tū tricēnū/qua/
dragenū/septagenū/septuagenū/octoagenū/nona/
genū/centū: quibus oratores vtroq; numero vti/
tur: sed frequētius plurimi/seruim vbi subiectū no/
men cui adduntur tñ pluraliter declinat: vt bing lit/
tere/bing nuptie/bing arma. Poetę dō frequētī sin/
gulari vntur: sed oratores fere ppiā vsurpant si/
gnificationē hōi nominū. Binus em suē bini signi/
ficat singulis duo. Tern⁹ suē terni/singulis tres: vt
creabantur olim bini cōsules: id est per singulos an/
nos duo. Et accipimus omnes a Cesare bina talēta:
id est singulis nobis data sunt a cesare duo talēta. At
poetę aliq; scriptores p suis fere primitiuis hęc no/
mina accipiunt. Virgi. Surgite septeno rapid⁹ ma/
re submouet amnis. Septem gurgibus. Idē. Per
duodena regit mundi sol aureus astra. Plī. Prodi/
giosa sunt quę circa hoc tradit Theophrastus autor
alioquin grauis septuageno coitu durare libidinē cō/
tactu eius: id est septuaginta coitib⁹. Sed in his no/
minibus notandū est: q; a triginta tricēnū dicimus g
in cmutata: sicut pro vigeno vicēnum. Trecentū dō
a trecentum: quia hęc nomina supra centum quidem
syncopantur: infra dō non syncopātur. Quippe du/
centi dicimus pro ducenteni/treceni pro trecenteni/
quadrigeni/quincenti/secenti/septingenti/octingenti/
nongeni vel noningenti pro quadringenti/quinque/
centi/secenti/septingenti/octingenti/nongeni/
centi. Centeni autē z mileni propter dictionū breui/
tatem nō syncopant. Sunt item nomina numeralia:
simplex/duplex/triplex/quadruplex/cēplex z simi/
lia: a quibus simplicitas/duplicitas z reliqua. Et ad
uerbia simpliciter/dupliciter cum reliquis. Item ad
uerbia numeralia/bis/ter/quater/decies/cēties/mil/
lies. In quibus notandū sicut superiora illa quę dixi/
mus supra cētū syncopari infra cētū minime: ita hęc
e diuersio: infra cētū syncopant: vltra dō nō: vt Ci/
cies p viginties/tricies pro triginties/quadrages/
quinquages/septages/septuages/octogies/nona/
gies: cetera dō non syncopant. Quinquies/sexies/
septies/octies/nouies/decies/centies/ducenties/tre/
centies/quadrages/quincenties/secenties/se/
ptingentes/octingentes/noningentes/millies/bis/
millies/ter millies/quater millies/quinquies milli/
es/decies/millies/vicies/millies z deinceps.

Numerosus fa. sum. qd magno constat numero: vt nu/
merosus populus/numerosa multitudo/numerosa
dō oratio quę numero constat.

Numerale qd ad numerū pertinet. Unde numeralis
scītia quę tractat de numero: gręce arithmetica di/
citur. Et apud grāmaticos nomina numeralia qbus
vtimur in numerādo: vt vnus/duo/tres: z aduerbia
numeralia: vt bis/ter z hmoi.

Numerabile qd numerari potest. Cuius contrariū est
Innumerabile: qd numerari nō potest.

Numerarius suē numerator/dō: qui sūme atq; mirabi/
liter cōputat. Auctor Aug. lib. ii. de libero arbitrio.

Numerarius a. um. qd ex numero est: a quo supnume/
rariū qd supra numerū additū est.

Numerius a numero pgenomē deductū est.

Numeratim aduerbiū/significat per numeros.

Numero as. quasi nūmos cōputo. Virg. Bisq; die nu/
merat ambo pecus. Cuius cōposita sunt Annume/
ro: qd est alicui numero. Plau. in ast. Etā nunc dico
pipbanes rho dō mercator diues absente hero solus
mibi talentū argenti soli annueratuit z mibi credi/
dit. Quādoq; annuerare significat adiūgere. Dar.
Impensis vitā principis annueres. Cōnumero/si

mul vel cum alijs numero. Et cōnumerari est de ali/
cuius numero. i. societate esse. Dinumero/clare z di/
stincte numero: vt Dinumerauerūt omnia ossa mea.
Plau. in ast. Verum istuc argentū tu mibi si vis di/
numerare. Potest etā significare diuersē numero.
Enumero/perfecte numero. Teren. in adel. Jam ne
enumerasti id qd ad te rediturū putes. i. calculasti ce/
rationē seu cōputū fecisti. Pernumero/perfecte nu/
mero. Plau. in Epid. Age age absolue atq; argentū
numera ne comites moier/penumeratū est. Renu/
mero/rursus numero seu restituo. Teren. in ecy. Si
est vt velit reducere vtroq; licet: Sin alio est animo/
renumeret dorem.

Numus a numismate appellatus est. Gręci numū pro/
μῦνον vocāt. Quo verbo z latini eodē modo vti/
tur. Hōra. Retulit acceptos regale numisma philip/
pos. Dar. Cur data sint equiti bisquing numisma/
ta quare: numisma dō αἰτο τοι πο μῶο: qd est lex/
q; cum permutatione vti homines solent legē nu/
mi vltus introductus est. Quapropter nostri numū
monetā appellauerunt: q; signo nomismatis moneret/
tur cuius pccū esset: fuitq; numus decima pars au/
rei denarij. Numus adulterin⁹/moneta falsa. Luce.
lib. ii. offi. Querit etā si sapiēs adulterinos nūmos
acciperit impudens pro bonis cum id relinquit solu/
turus ne sit eos si cui debeat pro bonis.

Numulus diminutiū/pars numus.

Numosus numis plenus diues.

Numatus qui numis addat apud Plautū.

Numarius a. um. qd ad numos pertinet: vt res nume/
ria. Numarius rō. qui numis deditus est. Hōra. ad
Dar. Volo in numario inuehi sacerdotes.

Numularius /campor pecuniarū numos ad mēsam
tenet: vel q; officio mēse numorū inferuit. Hōra. ad
rus. Et numularioz/gra dissoluit. Itē numulari⁹ qui
numos cudit rō. qui numis deditus est. Hōra. ad
Dar. Volo in numario inuehi sacerdotes. Numulari⁹ argē/
tario vilior esse docet iure cōsultus. Sed ppiē cam/
por pecuniarū a nostris argētarius a gręcis Τραπε/
zita. Numulari⁹ z mēlariū sunt minutorum nūmos
tes libros in qbus data acceptaq; scribunt: quos gre/
ci colliuistas appellant.

Numidia pars africę inter Tingitanā z cartaginē/
sem regionē αἰτο τοι πο μῶο. i. a pascuis locis ver/
sa o littera in u. Plī. lib. v. scribit numidas nomodes/
dici a permutatis pabulis: mapalia sua. i. palustres
domos circūferētes. Ea regio vt Pōpo. scribit spa/
tio angustior est q; mauritania: sed magis culta ce/
ditior vbi numidicū marmoz effoditur. Hinc numi/
dicus a. um. vt lapis numidic⁹ q; inter generosa mar/
mora annumeratur. A papinio libycus filix appella/
tur. Et pauimenta pgnica a veteribus dicebant q; ex
marimoz indico strata erāt.

Nunc aduerbiū tps: z hoc quā gręci est πῦρ ὅτι
u αἰποδῶτο: significat hoc pnti tpe: hūis qñq;
pnoie ponat. Luce. Hūc tps numero: qñ tēp ephē/
ti: z quasi nuncini si latinitas pateret: sicut Crastini.
Interdū ponit p sero. Virgi. Nūc scio qd sit amor.
Interdū nullū tēpus denotat: z pro sed accipit. Luce
ro: Quę qdē multo plura eueniēt si ad quietē integri/
remus: nunc onusti cibo z vino cōfusa z perturbata
cernimus. Dicit z nunc nuper. Ter. in eu. Idem me/
nandri fasma nunc nuper dedit. Est effi ex illis dōis
q; veteres ppter ambiguitatē cū adiectiōe pferebat.

Nūcupo as. pe. cor. nomino. Livi. lib. i. Quē Iulium
eundē Iulia gens auctozē sui nois nūcupat.

Nuncius q; nunciat z qd nunciat. Virg. Et nūc⁹ ibis
pelide genitor. Plau. in Sti. Precucurri vt nūcia/
rem nūciū exoptabilē. Hōra. lib. ii. re. Si solus est bo/
nus nūci⁹ est in ore eius: Nūcia q; aliqd nūciat. Nū/
cium res q; nūciat. A nūciū sit internūciū q; inter

duos medius est ad aliquid tractandū.
Nuncio as. monco / significo. Ter. in ecy. At istos in-
uidos dū perdant q̄ hēc libēt nunciant. Quis cō-
posita sunt. Annuncio / quod est alicui nunciū porro.
Diero. lib. j. Regū. Neq̄ enim fieri potest vt si cer-
te cognouero cōpletā esse patris mei maliciā contra
reus annunciet tibi. Denuncio / manifeste nuncio. Co-
lumella. Sin autē celi stat⁹ frigid⁹ ⁊ pruinofus hye-
mis violentiā denunciat in idus februiarias hanc cu-
ram differem⁹. Enūcio / extra nuncio manifesto. Sal.
Propere per solū dolum Liceron⁹ qui parabatur
enunciāt. Denuncio / ante nuncio. Teren. in Phor.
Abi p̄nuncia hanc venturā. Pronuncio / profero.
Unde p̄nuncio / plato: de qua L. li. j. ad herē.
Pronunciatio est vocis vultus gest⁹ moderatio cū ve-
nitate. Et p̄nunciare est decernere a quo p̄nuncia-
tum statutū. Obnūcio / cōtra aliorū volūtātē seu ma-
lum nuncio. Ter. in adel. Primum sentio mala no-
stra: prīm⁹ resisto / omnia prius potro obnūcio / egre-
solus si qd sit / tero. Do. Qui mglā rem nūciat obnū-
ciat. Obnunciare etiā dicunt augures q̄ aliqd mali
omīto seu q̄ viderint. Li. pro Ser. Lūq̄ auspiciis
religionis parēsq̄ abnūciaret qd fēserat. Tū ⁊ p
resisteret / reluctariq̄ ponit. Que. in Lela. Rege autē
agraria promulgata obnunciante collegē armis fo-
ro expulit. Renuncio / de quo alibi.
Nundine arū. pe. cor. a nono die dicte sunt quasi nouē-
ding que institutē perhibēt: vt rustici octo dieb⁹ in
agris essent: ⁊ nono die repeteret vrbē ad mercatū p̄
legibus accipiendis: ⁊ vt cita atq̄ cōsulita frequētia
re populo referrentur que trinundino die p̄posita
a singulis atq̄ vniuersis facile noscebant. Tū etiam
mos tractus vt leges trinundino die promulgarent.
Dicitur ⁊ nundinū neutro genere. Aui. Poitq̄ dō
comitia decem viris creandis in trinundinis indicata
sunt. Trinundinus autē dies vel trinundinū siue tri-
nū nundinū dicebat dies tertiariū nundinaz qui p̄gi-
dici antea solebat: vt notior esset vniuersis. Idē est
enim dicere Trinundino et tertiū nundinis ⁊ in tri-
nundinum: hoc est in tertiis nundinas. Sunt qui pu-
tent trinundinū esse trinū dierū spaciū ad habēda co-
mitia creandorū magistratū causa. Sed fēlt⁹ scri-
bit nefas esse nundinis agi cum populo quod est po-
pulum ad consiliū / aut comitia vocare. Alij nō pro-
trium dierū spacio: sed pro loco accipiūt q̄ tribus in-
locis vno die fierent comitia: aut tribus diebus vno
in loco celebrarentur.
Nundina ē. romanorū dea a nono die nascētium dicta
qui ⁊ lustricus dicitur.
Nundinator / qui nundinis mercatur. Festus: Nundi-
nis rusticis conueniebant mercandi ⁊ vendendi cau-
sa tūm nefas erat cum populo agi ne interpellaretur
nundinatores.
Nundinoz aris. palam vendo: sicut in nundinis fit: qd
et nundino as. Di. Jul. Firmicus li. vj. marce. Que-
stus ⁊ libidinis causa pudorē duobus fratribus nū-
dinabit: ⁊ ad coitū fratē inuitabit ⁊ filiū. Apul. To-
ti nunc iudices sentēcias suas p̄cio nundinātur.
Nundinarius a. um. qd ad nūdas pertinet: vel quod
nūdinis deputatū est. Pl. lib. iij. Ldis cōmercūs car-
racē oppidū aperueret: qd est illis nundinariū.
Numquādo / pro eo qd est num aliquādo: Et habet ac-
centū in pe. sicut Aliquādo.
Numquid interrogātis particula qua non tam interro-
gamus q̄ artius instamus p̄teritū. Cōponit autē ex
num ⁊ quid: sed in mutatur in n. Et modo aduerbiū
est: vt Numquid ego sum rabbi: modo nomen: vt nū-
quid criminis habes quod mihi obijcis? Sed aper-
tus in non neutro genere: vt nunquid omniū nostrū
te offendit: hoc est an aliquis.

Nunq̄ / nullo tpea quo nōnunq̄ qd significat aliquan-
do. Nunq̄ nō significat semp. Sue. in Tib. Turba-
tore celo nunq̄ nō coronā laureā ceruice gestauit q̄
fulmine afflari negetur id genus frondis.
Nuo is. cū suis cōpositis. Et in dictiōe Abnuo.
Nuper aduerbiū / significat nō longo tpe a nunc. Boe.
Nocaut qd nup dixim⁹. Quis de lōgiori dī. Lic. de
diu. Nam aū disciplinā p̄fectā q̄ nup inuēta est.
Nunc nuperū: id est recens nouū. Plau. Recens ca-
pum hominem nuperū nouiciū. Nuperrimus res-
centissimus.
Nursia / vrbis antiqua iymbria ex qua. A. Sertori⁹ vir
rei bellicē scientissimus ortus est. Qui. πορκι α καὶ
πορκια πολις Τυρρηριας η καὶ νακρια Δία
του αλφα.
Nusq̄ / locum negat: ⁊ significat nullibi: sicut vsq̄ alicui
bi: quasi nō quouis loco. Nusq̄ non significat vbiq̄.
Non nusq̄ alicubi.
Nutrio. is iui. vel tri. Pm Nutricia. Et p̄prie paruuloz
est vt crescant. Inuenit etiā nutrior tam deponēs q̄
passiū. Virg. lib. ij. ge. Noc pingue ⁊ placidā pacē
nutrior oliuā. i. nutritio. Nutri cōpositū est Enutrio.
Nutricio as. pe. cor. idē significat. L. li. ij. de natura.
de. Dia q̄ sunt sic sua mēbra ⁊ suas partes nutricant
⁊ cōtinent. Col. li. viij. passiū p̄notulit. Nā suburba-
nis lactens porcus acere nutricandus est.
Nutritus / qui nutrit: siue q̄ curā habet infantiū ⁊ adul-
torū vt viuant. Diero. Nō dixit: Accepit filiū suū
⁊ vrbē suā / sed puerū ⁊ matrē eius quasi nutrit⁹ / nō
maritus. Nā accipit quasi cultos ⁊ nutritos marie
necessitatibus: nisi dicamus quasi nutritus pueri nō
maritus marie. Est ⁊ nutritus a. um. Col. li. iij. Ne
incrementa duricia sua reuerberet / sed tenero velut
nutritio sinu recipiat ⁊ celestes admittat imbres.
Nutrix q̄ nutrit. Lūius dimi. est nutricula Juue. Gali-
lia vel potius nutricula cauidicorū.
Nurus ⁊ Nuro as. Et in dictione Abnuo.

N Ante Y

Nyctileus dictus est bacchus q̄ eius sacra noctu cele-
brarentur. Nam p̄e latine nox dicit.
Nyctilopes qui vident interdiu: occidente autē sole cer-
nunt epuliter noctu nihil: bi etiā lusciosi dicuntur a la-
tinis Nyopes dō q̄ iam ab initio ortus sui nisi ad-
mota confueri nequeunt qd genus curā non recipit
vt Alpia. in edilicio edicto inquit. Pl. lib. viij. La-
primum iecur si vescatur restitui p̄stinam aciem his
quos nyctilopas vocant.
Nycteris idis. vespertilio tam minutis pedibus vt eis
carere videatur.
Nycticorax / coruus nocturnus q̄ ⁊ nocticorax.
Nyctelia / sacrificia q̄ baccho fiebāt a nocturno tpe di-
cta. Unde ⁊ bacchus nyctileus dictus est.
Nyctimene filia nyctei quo etiā nocte dicta est auis que
dam in quā cōuersa nyctimene fertur: qm cum patre
conubuerat facinus recognoscēs in syluas aufugit
⁊ in noctuā cōuersa lucem odit nocte tū volitans: a
grecis νυκτεμνη. ppellat.
Nympha / latine sponia. Sed putauerūt antiqui nym-
phas aquarū deas esse: qm lympha nūmina. Nym-
phe dō ab aquis deg sunt quales sunt diuades bama-
diades ⁊ ozesdes. Quippe veteres greci nympha
dicebant quā nos mutatione vnius littere lympham
hoc est aquā aliquādo nymphe dicuntur musc q̄ aq̄
currendo muscos sonos efficiat. Nunc sepe numero
a poetis inuocant. Virg. Nymphe noster amor li-
betrides. Nymphus dicitur sponius a quo pany-
mus. Dicitur ⁊ nymphe apes cum primum formā
ceperint habere.
Nymphae plurali nūero ⁊ genere neutro dicitur lac⁹

et balnea. sul. Capitolinus. Opera Gordiani romae nulla erat pter quodā nymphaea et balneas Ioseph scribit herodē apud Bicalonā pstituisse Nymphaea id est lacus et balneas.

Nysus et Nysa nota propria sunt. Virgi. Nysus et Euryalus. Idem: Sopio nysa datur.

Nysa, etiā vrbis arabie apud quam vt Diodo. ait: Bacchus educatus a nymphis fuit. Unde et Nysus dictus est: ac cognominatus Dionysius a ioue. s. et nysa nomen accipiens. Nysa etiā non tam mons q̄ ciuitas in india est a libero patre: vt refert Strabo. condita carminibus poetarū celebratissima: sita sub radicibus montis quē Heron incolę appellant. Propter. Indica nysis arma fugata choris. Alia est Nysa in boetia apud homerū. Apd Pli. in Laria. Apud Strabonem vicus in helicone vbi simili modo colit bacchus. Apud Pto. in Bonia aclycia. Apud Stephanum iu thracia. Vultu tñ nysē arū. declinant.

Nysa per geminū si repagulum vnde cursores mouetur a nysso: quoniam equi calcaribus videntur. Significat etiā metam ad prouinciam inclino: q̄ cum metam attingunt inclinentur.

Nysus pen. cor. insula in qua est vrbis eiusdem nominis. Idem. Qui nysyō habet cellam: carpathonę calonę.

Varijs modis po

stum inuenit. Nam nōm est vocalis. Aliqñ aduerbiū vocādi. Virgil. Regina nouā cui cōdere Iupiter vibem. Aliquādo admirādi. Juue. Qualis facies? quali digna tabella. Aliquādo indignādi. Luce. in car. tū. Et tēporis o mores: o paterni generis obliuiscere matris vix memor. Aliqñ optati aduentus: aut repente percussit. Terē. O salue: opābile. Virgi. Adis o placidusq̄ veni. Inuenit qñq̄ iūctū cum si. Persius. O si sub rastro crepet argenti mihi seria dextro. Quāq̄ cū vtiā. Quid. O vtiā tunc cū lacedæmonia dāse petebat. Interdum est interiectio dolētis. Luce. O me miserū: o infelicē. Exprimunt nonnunq̄ exultantis affectū. Virgil. O mihi sola mei sup̄ altanacris imago. Et O felix si te tua roma videret. Tacet qñq̄. o cum actō iungit. Nam et nō rvo catiuo legimus: vt apud Pli. iuniorē. Domine te patientē ac ponē vultū ac pene crudelē. Et sicut docet. Do. maioris stuporis est hoc modo pronuntiatum: Et qñq̄ melius sonat. Teren. in Eu. Domine perditum miserūq̄ et illū sacrilegū.

O Ante A

Oatarcha: dicuntur mugilū oua sale cōdita. Ouy em ouū interposita u euphonie causa. Ιαριχορ. salum dicit Ιαριχου seruo cōdio sicut egyptū cadauera aromatibus: q̄ anteq̄ ad mensam apponebant liquefacio: sicco. Suid. σεμαρει λε και το ηραρειν και οιορεισ γαρρον εξ χορις θαι λευσαι και Ιαριχου Ιαρι του Ιαρι χος ουδελερως ωσ αριστοφανος βατρα χοισσι λεκρεας αλσι πεπασ μερορ παρ το εισ γαρρον εξι χορις θαι.

Oarus: ciuitas crete ab oaro a callidis nymphae. Dionidius filio: vsa sita loci: q̄ crepidines greci aros vocant. Herodotus quoz oarum vrbē crete facit in qua Echearchus pater phronime matris bacchi regnauit qui Lyneren libie vrbem edificauit.

O Ante B

Ob prepositio separari et cōponi pot. Separata causalis cōiunctionis locū tenet. Virgi. lib. ij. Quis ob

auspiciū insaultuz moresq̄ sinistros. Apud veteres etiā p ad ponebat. Enni. Pendet ob romā nocu legiones ducere. Luce. Papiro peto. In eo igit cōiunctio Cicero ille quē spectabant: cuius ob os grati ora aduertebant sua. Sic dicebant: Obire pro adire: ob moueo pro ad moueo: obiacet pro adiacet: et cōplura hoc genus. Cōposita quādoq̄ significat cōtra: vt oppugno/obicio. Quāq̄ circa: vt Obambulo/obst/deo. Quādoq̄ sup̄ siue corā/siue obuiā: vt obuenio. Quāq̄ ad: vt obeo. Dicimus enim: Ille obiuit mortem: hoc est iuit ad mortē. Cōponit autē cū a: vt obaudio. Et vt occubo. d. vt obduco. e. vt obeo. f. vt offero. g. vt obgatio. h. vt obherbefco. i. vt obicio. l. vt oblitro. m. vt obmutesco. n. vt obnitor. p. vt oppugno. q. vt obquinisco. r. vt obuiuo. s. vt obsto. t. vt obtrineo. v. vt obumbro. Sed quonies vocalibus iungit vel d. l. n. r. seruatur b integra. Cū c mutatur b in c: tēq̄ in obceco obcurus: et obcenus: in quibus duobus vltimis b seruatur: et additur post b. Cū aliis litteris mutatur b in sequētē litterā: nisi in bis q̄ modo excipiā. In f mutatur: vt offēdo. Offella vbi causa metri abiicit b: cum tamē in offa in f mutet In m: vt ommitto: nisi apud poetās: vbi o breuiat et b abiicitur. In obmutesco b seruandū puto: sed non pferendum. Quis mutari in m debere videatur: vt de ommitto. Vult sentire videt. In p. oppono. In oportet tamen neq̄ b neq̄ p sicut in opportunus geminatus. In operio similiter in adoperio et cooperio in quibus b abiicit. In q̄ do abiici puto b: vt oquinisco. In t varie sentit: sed per hylus ea scribit: vt obtineo. In obstrudo do addit s ppositiō: sicut in obcurus. Et aliud est Obtrudo/aliud obstrudo.

Obacero as. pe. cor. Glide in dictiōe Acero. Obacatus cum e diph. dicit miles seu quis alius: q̄ dato iam obligatus est: quasi ere alieno astric et de bitor: ad aliqd opandū. L. far. lib. j. com. Ob obgratos: quozq̄ magnū numerū habebat eodē condit. L. far. Res maioris: vt vindemias et significia admittuntur bi quos obgratos nostri vocitantur. Obambulo/aderfus alios ambulo: vel ambulāti me oppono: siue circūco/aut obuiā eo. Plau. in ca. Itēz alii parasti frustra obambulant in foro. Virg. li. iij. geor. datiuo iunxit. Non lupus explorat ouilia circū nec gregibus nocturnus obambulat: quod Ser. ex. ponit. insidiatur: Sed figurate dictum puto: vt Itē clamor: celo. Aliquando obambulare accipitur pro vna iunctimq̄ ambulare. Sue. in Liber. Et secretū perenti nō nisi adhibito druso filio dedit: detramq̄ obambulātis veluti incumbens quoad perageretur sermo cōtinuit. Quidius de polypbemo dixit. Mortuus obambulat pro eo q̄ est vltro/atrosq̄ ambulando discursat.

Obaresco: circū quāq̄ arefco. Obaudio/auditi postergo. Et in eadē cōpositione aut mutat in e. et dicimus Obedio: et fit cōtrarie significatiōis quasi dicto obediens sum. Inuenitur obedi re dici de turpi obsequio. Luce. Dum autē ipse dede cori ac turpitudini obediētis: nō mō imperator oino habendus non erit. Ponitur interdū obaudire. p. audire seu obedire. Aug. li. xviij. de ciui. dei. Pro eo q̄ obaudiuit Abraā pater tuus vocē meā et custodiuit pcepta mea. Vbi datiuo iunxit. Et pcepta vtiq̄ ob audire cupiētis. ηλλαριον Ιαχαωβα πληθο ησ μεροσ οτι η Ιη Ιερβη πιρειν επ συμπεσοιο ιοξεε Διδοτο.

Obba poculi genus dicta q̄ ob bibere sit facta. Obceco as. non plus significat q̄ ceco: in quo b remanet cōtra aliorū regulā. Col. lib. iij. Velut ignorāte tenebris obcecati luce veritatis sunt. Idem lib. ij. Vbi solutus est humus aliqui sunt patres: quēq̄